

บทบาทของผู้เสียหาย

โดย นางอโนชา ชีวิตโสภณ

ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ

บทบาทของผู้เสียหาย

ผู้เสียหายมีบทบาทในการดำเนินคดีอาญามากโดยกฎหมายบัญญัติให้มีสิทธิในการดำเนินคดีแทบทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย เริ่มตั้งแต่การริเริ่มคดีด้วยการร้องทุกข์ ฟ้องคดี ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ ยื่นคำร้องขอคำสั่งใหม่ทดแทนในคดีอาญา ฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา อุทธรณ์ฎีกา ตลอดจนใช้สิทธิยุติคดีด้วยการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องยอมความ หรือถอนอุทธรณ์และถอนฎีกา (ตาม ป.วิ.อ. มาตรา**3(1)-(5)**)

บทบาทของผู้เสียหายที่สำคัญ: การร้องทุกข์

เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินคดีอาญา ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เพราะหากไม่มีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนจะไม่มีอำนาจทำการสอบสวนคดี ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 121 วรรคท้าย ว่า “แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ” มีผลทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องคดีดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 120 ว่า “ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน”

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์

1. คำนิยาม บัญญัติอยู่ในมาตรา 2(7) ว่า คำร้องทุกข์ หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 2. **หลักเกณฑ์**ของคำร้องทุกข์ตามระเบียบ มีดังนี้
 - (1) ผู้ร้องทุกข์ต้องมีอำนาจร้องทุกข์
 - (2) ต้องร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์
 - (3) ต้องร้องทุกข์โดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ
 - (4) ต้องร้องทุกข์ตามแบบวิธีการร้องทุกข์ และ
 - (5) ต้องร้องทุกข์ภายในอายุความการร้องทุกข์

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 3. การร้องทุกข์มีความสำคัญเฉพาะความผิดต่อส่วนตัว ถ้าความผิดดังกล่าวเป็นความผิดต่อแผ่นดิน ซึ่งกฎหมายไม่ได้บังคับว่าจะต้องมี **การร้องทุกข์ก่อนพนักงานสอบสวนจึงจะมีอำนาจสอบสวน** เหมือนกับกรณีความผิดต่อส่วนตัว ดังนั้นแม้บางครั้งคดีมีการร้องทุกข์โดยผู้ที่ไม่ใช่ผู้เสียหายหรือไม่มีการร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนก็ยังคงมีอำนาจสอบสวนได้ และเมื่อมีการสอบสวนโดยชอบพนักงานอัยการก็มีอำนาจฟ้อง

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.9282/2555 ความผิดข้อหาทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้

ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสตาม ป.อ. มาตรา 297 เป็นความผิดต่อ
แผ่นดิน ซึ่งพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนได้เองโดยไม่ต้องอาศัย
คำร้องทุกข์หรือการมอบคดีจากผู้เสียหายแต่อย่างใด แม้ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้
แจ้งความแก่พนักงานสอบสวนจะมีผู้เสียหายโดยนิตินัย เนื่องจากสมัคร
ใจวิวาทกับจำเลยก็ตาม ก็ไม่มีผลกระทบต่ออำนาจสอบสวนของพนักงาน
สอบสวน ถือว่าคดีนี้มีการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมาย พนักงานอัยการ
โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องคดี (ฎ.753/61 วินิจฉัยข้อหาเช่นกัน)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.5529/2546 แม้ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของรัฐและเป็นสาธารณสมบัติ

ของแผ่นดินประเภทที่ใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์ของแผ่นดินไม่อยู่ในความ
รับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทยและนายอำเภอแม่สอด ก.ในฐานะ
นายอำเภอแม่สอดจึงไม่ใช่ผู้เสียหาย **ไม่มีอำนาจร้องทุกข์แต่เมื่อ**
ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ไม่ใช่ความผิดต่อ
ส่วนตัว พนักงานสอบสวนจึงมีอำนาจสอบสวนได้โดยไม่ต้องมีคำร้อง
ทุกข์

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 4. กรณีผู้เสียหายนำคดีไปฟ้องต่อศาลเองไม่จำเป็นต้องร้องทุกข์ก่อน เพราะกฎหมายไม่ได้บังคับว่า ต้องมีการสอบสวนก่อนจึงจะฟ้องคดีได้ ดังเช่นในกรณีของพนักงานอัยการฟ้องคดี แต่การฟ้องคดีคือความผิดต่อ ส่วนตัวโดยไม่ได้นำคดีไปร้องทุกข์ก่อน ต้องฟ้องภายในอายุความร้องทุกข์ คือภายในสามเดือนนับแต่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 มิฉะนั้นคดีเป็นอันขาดอายุความ (ตาม นัย ฎ.2410/2518 ประชุมใหญ่)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 5. ผู้มีอำนาจร้องทุกข์ ได้แก่
ผู้เสียหายตามมาตรา 2 (4) ซึ่งได้แก่
บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง และ
บุคคลผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตาม มาตรา 4, 5 และ 6 ประกอบ
มาตรา 3

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 6. การมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ เนื่องจากไม่มีกฎหมายบังคับว่าต้องกระทำด้วยตนเอง และตามสภาพของการร้องทุกข์ก็เป็นเรื่องเปิดช่องให้จัดการแทนกันได้ การร้องทุกข์จึงมอบอำนาจให้ร้องทุกข์แทนกันได้ การมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ไม่ต้องทำเป็นหนังสือ ทำด้วยวาจาก็ได้ เพราะการร้องทุกข์นั้นทำได้ทั้งเป็นวาจาและเป็นหนังสือ ดังนั้น การมอบอำนาจให้ไปทำสิ่งที่กฎหมายไม่ได้บังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือ จึงไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือ

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- คำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ร้องทุกข์

ฎ.755/2502 (ประชุมใหญ่) เรื่องร้องทุกข์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 3 และ 5 นั้น มิใช่หมายความว่า ห้ามขาดไม่ให้มีการมอบอำนาจกัน เป็นแต่บัญญัติให้บุคคลดังกล่าวในมาตรา 5 มีอำนาจกระทำการที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 3 โดยไม่ต้องมีการมอบอำนาจซึ่งกันและกัน ส่วนกิจการในมาตรา 3 กิจการใดจะมอบอำนาจกันได้หรือไม่ ต้องเป็นไปตามหลักธรรมดา สุดแต่ว่ากรณีใดมีกฎหมายห้าม -

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- หรือเป็นกรณีตามสภาพต้องกระทำเองหรือไม่ เรื่องร้องทุกข์ไม่มีกฎหมายบังคับว่าต้องกระทำด้วยตนเอง และตามสภาพของการร้องทุกข์ก็เป็นเรื่องเปิดช่องให้จัดการแทนกันได้ การร้องทุกข์จึงมอบอำนาจให้ร้องแทนกันได้ อย่างไรก็ตามหนังสือถึงพนักงานสอบสวนระบุว่ามอบอำนาจให้เป็นผู้แจ้งความแทนซึ่งอาจเป็นการร้องทุกข์ก็ได้ ไม่ใช่ก็ได้ และก็ไม่มีข้อความให้เห็นว่าให้มาแจ้งความเรื่องอะไร อันจะพอวินิจฉัยได้ว่าเป็นการมอบให้มาร้องทุกข์ถือไม่ได้ว่าเป็นเอกสารมอบอำนาจให้ร้องทุกข์

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.4812/2555 อ. ได้รับเลือกตั้งเข้าเป็นคณะกรรมการของโจทก์ร่วมโดยเป็นเลขานุการ โจทก์ร่วมมีมติมอบอำนาจให้ อ. เป็นผู้ดำเนินการร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่จำเลยจนกว่าคดีจะถึงที่สุด อ. ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่จำเลย ดังนี้ อ. ย่อมมีอำนาจดำเนินการร้องทุกข์แทนโจทก์ร่วมแล้วตั้งแต่วันที่ที่ประชุมโจทก์ร่วมมีมติให้ อ. เป็นผู้ดำเนินการ การมอบอำนาจให้บุคคลใดๆ ไปร้องทุกข์นั้นกฎหมายหาได้บังคับว่า ต้องทำเป็นหนังสือหรือไม่-

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

๑. ย่อมมีฐานะเป็นผู้แทนอื่น ๆ ของโจทก์ร่วมที่จัดการแทนโจทก์ร่วมได้ตาม
นัย ป.วิ.อ. มาตรา 5 (3) การร้องทุกข์สามารถกระทำได้ด้วยวาจาให้
พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ เมื่อเป็นการกระทำในขอบอำนาจ แม้
หนังสือมอบอำนาจลงวันที่ภายหลัง ก็ไม่ทำให้ ๑. ซึ่งมีอำนาจร้อง
ทุกข์แทนโจทก์ร่วมได้อยู่แล้วกลายเป็นผู้ที่ไม่มียอำนาจร้องทุกข์แทน
โจทก์ร่วมไปได้แต่อย่างใด การร้องทุกข์จึงชอบด้วยกฎหมายแล้วตามมาตรา
123 วรรคสอง พนักงานสอบสวนและโจทก์จึงมีอำนาจสอบสวนและฟ้องคดี
นี้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

๑ ตัวอย่างการมอบอำนาจช่วงให้ร้องทุกข์ โดยผู้ที่ไม่มียอำนาจ

ฎ.376/2547 บริษัท ย. ผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์
มอบอำนาจให้บริษัท ค. โดย พ. มีอำนาจร้องทุกข์กับให้มีอำนาจมอบ
อำนาจช่วงให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าวแทนผู้เสียหายได้ แสดงว่าผู้รับ
มอบอำนาจจากผู้เสียหายคือบริษัท ค. ไม่ใช่ พ. เช่นนี้ พ. ในฐานะ
ส่วนตัวจึงไม่อาจมอบอำนาจช่วงให้บุคคลใดไปร้องทุกข์แทน
ผู้เสียหายได้ การที่ พ. มอบอำนาจช่วงให้ ป. ไปแจ้งความ จึงเป็นการร้อง
ทุกข์โดยมิชอบ

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- การมอบอำนาจให้ร้องทุกข์โดยระบุตัวบุคคลที่ถูกร้องทุกข์ ร้องทุกข์ได้เฉพาะตัวบุคคลที่ระบุไว้เท่านั้น

ฎ.2600-2602/2550 หนังสือมอบอำนาจมีข้อความระบุว่า โจทก์ร่วม โดย ณ. และ ท. กรรมการผู้มีอำนาจ มอบอำนาจให้ ม. เป็นผู้รับมอบอำนาจไปร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญาตามเช็คพินาทแก่บริษัท ต. โดยจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 แสดงว่าโจทก์ร่วมมอบอำนาจดำเนินคดีแก่บริษัท ต. มิใช่ให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองในฐานะส่วนตัว

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- ถ้าเป็นความผิดต่อแผ่นดินแล้ว แม้มอบอำนาจให้ร้องทุกข์โดยไม่ถูกต้องก็ไม่กระทบกับอำนาจสอบสวน

ฎ.6539/2550 ความผิดฐานลักทรัพย์และรับของโจรเป็นความผิดอาญาแผ่นดินไม่ใช่ความผิดต่อส่วนตัวอันยอมความได้ ดังนั้นแม้ผู้เสียหายจะไม่ได้ร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจสอบสวนคดีนี้ได้โดยไม่จำเป็นต้องมีคำร้องทุกข์จากผู้เสียหาย ฉะนั้น หนังสือมอบอำนาจจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่จึงไม่เป็นสาระแก่คดี

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

7. เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ ได้แก่

7.1 พนักงานสอบสวน มาตรา 123 วรรคแรก บัญญัติว่า ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้

การที่จะเป็นพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์นี้จะต้องเป็นพนักงานสอบสวนที่มีทั้งอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวนหรือเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามหลักเกณฑ์ใน มาตรา 18, 19, 20 และ 21

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

7.2 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวน และเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมาย

มาตรา 124 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวน และเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายก็ได้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตาม มาตรา 2 (16) หมายความว่าถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพัสดี เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆในเมื่อทำการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- คำนำนผู้ใหญ่บ้านซึ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ได้กำหนดให้มีหน้าที่จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิด จึงอยู่ในความหมายของคำว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ รวมทั้งเจ้าพนักงานตำรวจหน่วยอื่น ๆ ที่แม้จะไม่ได้อยู่ในหน่วยที่มีหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้ายโดยตรง เช่น ตำรวจดับเพลิง ก็ยังถือว่าอยู่ในความหมายของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- พนักงานสอบสวนซึ่งไม่มีเขตอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน มีหน้าที่รับคำร้องทุกข์ด้วย
- ฎ.2974/2516 พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องทุกข์ไว้จะมีอำนาจรับคำร้องทุกข์หรือไม่เป็นคนละเรื่องกับมีอำนาจสอบสวนหรือไม่ ป.วิ.อ. มาตรา 124 มิได้บังคับให้ร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนเสมอไป
พนักงานสอบสวนท้องที่ใดท้องที่หนึ่งซึ่งแม้ไม่มีอำนาจทำการสอบสวนในคดีใดเลยก็ยังมีอำนาจรับคำร้องทุกข์ในคดีนั้นได้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่ใช่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์

ฎ.1226/2503 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่รับคำร้องทุกข์ตามป.วิ.อ.เพราะไม่ปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตาม มาตรา 2(16) หรือ (17) แต่อย่างใด และไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใน ป.วิ.อ. ให้ร้องทุกข์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

7.3 วิธีการรับคำร้องทุกข์

กรณีผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี กฎหมายได้มีการแก้ไข และกำหนดวิธีการใหม่เอาไว้ โดยพรบ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 26) ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ 28 ธันวาคม 2550 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ดังนี้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 1) การรับคำร้องทุกข์ ของผู้เสียหายที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องดำเนินการตาม มาตรา 133 ทวิ ว.1, ว.2 และ ว.3 โดยอนุโลม คือหากเป็นคดีประเภทที่กฎหมายระบุไว้ เช่นคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นต้น การบันทึกคำร้องทุกข์ต้องทำในสถานที่ที่เป็นสัดส่วน และจัดหานักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ เข้าร่วมฟังการจดบันทึกคำร้องทุกข์ คำถามที่กระทบกระเทือนจิตใจต้องถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และห้ามถามซ้ำซ้อนหลายครั้ง โดยไม่มีเหตุอันควร

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 2) มีข้อยกเว้นว่า ถ้ามีเหตุจำเป็น หรือไม่อาจหาหรือรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ หรืออัยการ และเด็กไม่ประสงค์ให้มีหรือรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ หรืออัยการต่อไป แต่ต้องบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในคำร้องทุกข์ด้วย
- 3) กฎหมายไม่ได้กำหนดผลเอาไว้ว่า ถ้าฝ่าฝืน จะทำให้มีผลอย่างไร แต่ก็ควรระวังเพราะถ้าศาลถือว่าเป็นคำร้องทุกข์ไม่ชอบ จะเกิดปัญหาว่าไม่มีการร้องทุกข์

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 8. วัตถุประสงค์ของคำร้องทุกข์ การร้องทุกข์จะต้องมีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ
- เงื่อนไขข้อนี้มีความสำคัญที่ต้องนำมาวินิจฉัยว่าการกล่าวหาของผู้เสียหายเป็นคำร้องทุกข์หรือไม่ ซึ่งมีตัวอย่างคำพิพากษาฎีกามากมาย
- การแจ้งความไว้เป็นหลักฐาน หรือแจ้งความไว้เพราะเกรงคดีจะขาดอายุความเท่านั้น โดยไม่มีพฤติการณ์อื่นในคดีให้เห็นประกอบว่าผู้เสียหายมีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ ไม่เป็นคำร้องทุกข์

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.2410/2518 (ประชุมใหญ่) โจทก์แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่า อ.ซี้อของแล้วออกเช็คให้ผู้แจ้ง ธนาคารเรียกเก็บเงินไม่ได้ ในชั้นนี้ **เพียงแต่มาแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบเป็นหลักฐานชั้นหนึ่งก่อน** หากติดตาม อ.ได้เมื่อใด จะนำเช็คของกลางมามอบให้ดำเนินคดีกับ อ. ในภายหลัง **ดังนี้ไม่มีเจตนาจะให้จำเลยได้รับโทษ** ส่วนข้อความที่ว่า หากติดตาม อ.ได้เมื่อใดผู้แจ้งจะนำเช็คของกลางมามอบให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีในภายหลัง เป็นเรื่องในอนาคตที่ไม่แน่นอนจึงไม่ใช่การร้องทุกข์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(7)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.6644/2549 ความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ปอ. มาตรา 326 และ 328 เป็นความผิดอันยอมความได้ตาม มาตรา 333 พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนได้ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบตาม ปวิอ. มาตรา 121 วรรคสอง แต่ข้อความในรายงานประจำวันระบุแต่เพียงว่าผู้เสียหายมา **แจ้งความไว้เป็นหลักฐานเพื่อจะได้เสนอต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อ** พิจารณาต่อไป จึงมิใช่เป็นการมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมาย ไม่เป็นคำร้องทุกข์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(7)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- ถ้ามีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคนและผู้เสียหายได้รู้ตัวแล้ว หาก ร้องทุกข์โดยไม่ได้ระบุตัวผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดถือได้ว่าไม่มีเจตนา ให้ผู้กระทำความผิดคนนั้นได้รับโทษ
- ฎ.3343/2536 โจทก์ร่วมได้ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่าถูก ส. หลอกหลวงเอาเงินไป ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี ต่อมาโจทก์ร่วมไป แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพิ่มเติมว่าจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นภริยา ส. ได้ ร่วมทำการหลอกหลวงด้วย เป็นการกล่าวหาเฉพาะ ส.กับจำเลยที่ 1 เท่านั้น

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- ไม่ได้กล่าวหาจำเลยที่ 2 ถึงที่ 5 ว่าได้ร่วมกระทำความผิดด้วยทั้งไม่ได้ กล่าวหาว่ามีพวกของ ส. จำเลยที่ 1 หรือบุคคลอื่นร่วมกระทำความผิด การ กล่าวหาจึงไม่ครอบคลุมถึงจำเลยที่ 2 ถึงที่ 5 ไม่เป็นคำร้องทุกข์ในส่วนของ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 5 (มี ฎ.122/2528 วินิจฉัยในแนวเดียวกัน)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- กรณีที่มีข้อสันนิษฐานของกฎหมายให้ถือว่าร่วมกันกระทำความผิด ถ้าทราบตัวก็ต้องระบุตัวบุคคลที่เข้าข่ายถูกสันนิษฐานด้วย

ฎ.4510/2546 แม้พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 74 จะบัญญัติให้ถือว่าจำเลยที่ 2 กรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนร่วมกระทำผิดกับนิติบุคคลจำเลยที่ 1 ด้วยก็ตาม แต่เป็นเรื่องเฉพาะตัว เมื่อโจทก์ร่วมมีหนังสือมอบอำนาจให้ ว. ไปร้องทุกข์ระบุให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 1 เท่านั้น กรณีจึงไม่มีผลให้ถือว่าร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 2 ในฐานะร่วมกระทำผิดกับจำเลยที่ 1 ด้วย

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

หมายเหตุ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยไว้เป็นคำวินิจฉัยที่ 1/2555 ว่า พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบขายตรง พ.ศ. 2545 มาตรา 54 ที่ให้ ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลร่วมกระทำความผิดกับนิติบุคคล เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล เป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ในปัจจุบันมีการแก้ไขบทสันนิษฐานเหล่านี้แล้ว

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 9. แบบวิธีการร้องทุกข์ มีบัญญัติไว้ในมาตรา 123 วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา 124 วรรคสาม ดังนี้

มาตรา 123 วรรคสอง ซึ่งเป็นกรณีร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน บัญญัติว่า “คำร้องทุกข์นั้นต้องปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิดพฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับและชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้”

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

มาตรา 123 วรรคสาม บัญญัติว่า “คำร้องทุกข์นี้จะทำเป็นหนังสือหรือร้องด้วยปากก็ได้ ถ้าเป็นหนังสือต้องมีวันเดือนปี และลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าร้องด้วยปาก ให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวันเดือนปีและลงลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในวันเดือนปีนั้น”

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

มาตรา 124 วรรคสามซึ่งเป็นกรณีร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่าย

ปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวน และเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมาย บัญญัติว่า “เมื่อมีหนังสือร้องทุกข์ยื่นต่อเจ้าพนักงานเช่นกล่าวแล้ว ให้รีบจัดการส่งไปยังพนักงานสอบสวน และจะจดหมายเหตุอะไรไปบ้างเพื่อประโยชน์ของพนักงานสอบสวนก็ได้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

เมื่อมีคำร้องทุกข์ด้วยปากให้รีบจัดการให้ผู้เสียหายไปพบกับพนักงานสอบสวนเพื่อจดบันทึกคำร้องทุกข์นั้นตั้งบัญญัติในมาตราก่อน ในกรณีเร่งร้อนเจ้าพนักงานนั้นจะจดบันทึกเสียเองก็ได้ แต่แล้วให้รีบส่งไปยังพนักงานสอบสวน และจะจดหมายเหตุอะไรไปบ้างเพื่อประโยชน์ของพนักงานสอบสวนก็ได้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

จากแบบวิธีการร้องทุกข์ดังกล่าว ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้เป็นแนว
บรรทัดฐานดังนี้ ร้องทุกข์ด้วยวาจาได้ (ฎ.4812/55) คำร้องทุกข์ไม่ระบุชื่อ
จำเลยผู้ร่วมกระทำความผิด ไม่เป็นคำร้องทุกข์ (ฎ.1298/2510) เว้นแต่
ไม่อาจจะระบุได้ อาจระบุลักษณะและพฤติการณ์ต่าง ๆ ของความผิดและ
ความเสียหายเท่าที่จะบอกได้ก็พอเป็นคำร้องทุกข์ได้ (ฎ.6894/49) ซึ่ง
ผู้เสียหายอาจแจ้งรายละเอียดด้วยวาจาเพิ่มเติมทางโทรศัพท์ภายหลัง
มีการจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อให้คำร้องทุกข์ถูกต้องสมบูรณ์ได้ แต่ต้อง
อยู่ในอายุความด้วย (ฎ.4826/50)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.4812/55 การมอบอำนาจให้บุคคลใดๆ ไปร้องทุกข์นั้นกฎหมายหา
ได้บังคับว่า ต้องทำเป็นหนังสือหรือไม่ การร้องทุกข์สามารถกระทำ
ด้วยวาจาให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ เมื่อเป็นการกระทำในขอบ
อำนาจ แม้หนังสือมอบอำนาจลงวันที่ภายหลัง ก็ไม่ทำให้ อ. ซึ่งมี
อำนาจร้องทุกข์แทนใจทักร่วมได้อยู่แล้วกลายเป็นผู้ที่ไม่มีอำนาจร้อง
ทุกข์แทนใจทักร่วมไปได้แต่อย่างใด การร้องทุกข์จึงชอบด้วยกฎหมาย
แล้วตามมาตรา 123 วรรคสอง พนักงานสอบสวนและใจทักจึงมีอำนาจ
สอบสวนและฟ้องคดีนี้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.1298/2510 คำร้องทุกข์ของผู้เสียหายไม่ได้ระบุชื่อจำเลยเป็นผู้
ร่วมกระทำความผิดจึงไม่เป็นคำร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายประสงค์จะให้
จำเลยรับโทษตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (7), 123

ฎ.6894/2549 หนังสือร้องทุกข์ของโจทก์ร่วมซึ่งมีข้อความว่า มีการ
ละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ร่วมที่บริเวณศูนย์การค้าซีคอนสแควร์ ขอแจ้งความ
ร้องทุกข์เพื่อให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ถือได้ว่าเป็นคำร้องทุกข์ตาม
ป.วิ.อ. มาตรา 2 (7) แล้วไม่จำเป็นต้องระบุชื่อหรือรูปพรรณของ
ผู้กระทำผิด

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.4826/2550 แม้ในบันทึกประจำวันผู้รับมอบอำนาจผู้เสียหาย
จะแจ้งเฉพาะชื่อและที่อยู่ของตน รวมทั้งการที่ผู้เสียหายมอบอำนาจให้ร้อง
ทุกข์ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายในเขตพื้นที่ของ
สถานีตำรวจที่เกี่ยวข้อง แต่ได้แจ้งด้วยวาจาเพิ่มเติมทางโทรศัพท์ถึง
สถานีที่ความผิดเกิด และเมื่อจับกุมผู้กระทำผิดได้ก็ให้การเพิ่มเติม
เกี่ยวกับพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิด ความเสียหายที่ได้รับ และ
ชื่อผู้กระทำผิด ถือได้ว่าเป็นคำร้องทุกข์ตามกฎหมายที่มีรายละเอียด
ครบถ้วนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (7) ประกอบด้วยมาตรา 123 แล้ว

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- การที่พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องทุกข์ยังไม่ได้ลงบันทึกประจำวัน ก็เป็นคำร้องทุกข์แล้ว

ฎ.2371/2522 คำร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนยังไม่ได้ลงบันทึกประจำวัน ก็เป็นคำร้องทุกข์แล้ว

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- การที่ผู้เสียหายให้การต่อพนักงานสอบสวนโดยระบุให้ดำเนินคดีแก่จำเลยไว้ในบันทึกคำให้การ ถือว่าเป็นคำร้องทุกข์แล้ว (เทียบ

ฎ.770/2485 และ ฎ.2167/28)

ฎ.770/2485 ผู้เสียหายเล่าเรื่องที่ถูกล่วงกรงให้นายร้อย ตำรวจผู้หนึ่งฟังจนถึงการสอบสวนความผิดกันขึ้นเรียกว่ามีการร้องทุกข์ฐานข้อเท็จจริงตามกฎหมายแล้ว

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- การแจ้งพฤติการณ์ในการกระทำสำคัญกว่าการระบุข้อหา

ฎ.2167/2528 บันทึกคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายมีข้อความว่า จำเลยพยายามข่มขืนกระทำชำเรา ก็ได้ทำร้ายผู้เสียหายแต่พนักงานสอบสวนบันทึกระบุข้อหาเพียงกระทำอนาจารเท่านั้น ไม่ระบุข้อหาพยายามข่มขืนกระทำชำเราด้วย การไม่ระบุพฤติการณ์ของจำเลยในการข่มขืนกระทำชำเราเป็นความบกพร่องของพนักงานสอบสวน เมื่อในเวลาต่อมา ผู้เสียหายก็ได้ระบุพฤติการณ์ของจำเลยที่ข่มขืนกระทำชำเราผู้ไว้ด้วยอย่างชัดเจน ถือได้ว่าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ในความผิดฐานพยายามข่มขืนกระทำชำเราแล้ว

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- ไม่ต้องระบุฐานความผิดเพราะเป็นเรื่องของเจ้าพนักงานที่จะตั้งข้อหา

ฎ.3804/2540 การจะสอบสวนจำเลยทั้งสองในความผิดฐานใดนั้น ย่อมเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะดำเนินการต่อไปตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากการสอบสวน แม้ ป. จะลงชื่อในคำร้องทุกข์ โดยยังไม่ได้กรอกข้อความรายละเอียดต่าง ๆ ลงไปเพราะไม่ทราบว่า จะแจ้งความความผิดฐานใดก็ตาม ก็ไม่ทำให้การสอบสวนเสียไป การสอบสวนจึงชอบแล้ว

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- การร้องทุกข์ที่ระบุฐานความผิดไม่ผูกพันให้พนักงานอัยการฟ้องตามฐานความผิดนั้น แม้ระบุข้อหาหนึ่งไป และมีการสอบสวนในข้อหาหนึ่งก็ไม่ผูกพันพนักงานอัยการให้ฟ้องในข้อหาตามที่พนักงานสอบสวนได้สอบสวนและทำความเห็นสั่งฟ้องเพราะมาตรา 134 วรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกลงหาแล้วจึงแจ้งข้อหา ส่วนที่สำคัญที่สุดคือ ข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหากระทำความผิดอะไร เพื่อให้ผู้ต้องหาแก้ตัวได้ถูกต้อง ส่วนฐานความผิดเป็นเรื่องของข้อกฎหมาย ซึ่งอาจจะมีการตีความแตกต่างกันไป ก็เป็นได้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.4308/2547 โจทก์ร่วมร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนว่า จำเลย ยักยอกทรัพย์สิน พนักงานสอบสวนสอบสวนจำเลยแล้วมีความเห็นสั่งฟ้องจำเลยในข้อหายักยอก แต่โจทก์เห็นว่าการกระทำของจำเลยตามที่พนักงานสอบสวนได้สอบสวนเป็นความผิดฐานฉ้อโกงจึงฟ้องจำเลยในข้อหาฉ้อโกง กรณีเช่นนี้เป็นเรื่องความเห็นของโจทก์กับพนักงานสอบสวนแตกต่างกันในการปรับบทกฎหมายกับการกระทำของจำเลย ถือว่าพนักงานสอบสวนได้สอบสวนในข้อหาฉ้อโกงแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- หากการร้องทุกข์สมบูรณ์ตามกฎหมายแล้วย่อมมีผลเป็นคำร้องทุกข์ตลอดไป แม้ผู้เสียหายจะแถลงในภายหลังในทำนองว่าไม่ได้ประสงค์จะให้จำเลยต้องรับโทษก็ไม่มีผลกระทบแต่อย่างใด

ฎ.3091-3092/2523 เจ้าอาวาสเจ้าของโรงเรียนร้องทุกข์กล่าวหาว่า จำเลยทุจริตยักยอกเงินของโรงเรียน เป็นการร้องทุกข์โดยถูกต้องแล้ว แม้เบิกความว่า ที่ให้ไปแจ้งความก็เพื่อให้ได้เงินคืน ไม่ต้องการให้จำเลยรับโทษทางอาญา ไม่ทำให้การร้องทุกข์ที่ได้กระทำไว้แล้วโดยชอบเสียไปและไม่ใช้ถอนคำร้องทุกข์ด้วย

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- แม้ในคำร้องทุกข์จะมีข้อความผ่อนผันหรือให้เวลาจำเลยแก้ไขสิ่งที่ผิดบ้าง ก็ไม่ทำให้คำร้องทุกข์ดังกล่าวเสื่อมเสีย

ฎ.3093/2523 เมื่อข้อความในบันทึกตามรายงานประจำวันแสดงถึงเจตนาของโจทก์จะว่ากล่าวเอาผิดฐานบุกรุกแก่จำเลยแล้วถือได้ว่าโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของร่วมได้ร้องทุกข์ตามกฎหมายแล้ว แม้จะมีข้อความว่าโจทก์ผ่อนผันให้จำเลยหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปภายในกำหนด 2 เดือน ก็ตามก็เป็นเพียงรอกการดำเนินคดีไว้เท่านั้นหาใช่โจทก์ยินยอมไม่เอาความกับจำเลยต่อไปแต่ประการใดไม่

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- 10. ต้องร้องทุกข์ภายในอายุความของความผิดต่อส่วนตัว ป.อ. มาตรา 96 บัญญัติว่า “ภายในบังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ” ผู้เสียหายจึงต้องร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดด้วย มิฉะนั้นคดีเป็นอันขาดอายุความซึ่งมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา 39(6)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- ถ้าผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีความผิดต่อส่วนตัวเองต้องฟ้องภายในอายุความ และถือได้ว่าเท่ากับการร้องทุกข์แล้ว

ฎ.733/2505 คดีความผิดอันยอมความกันได้ แม้ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองโดยมิได้ร้องทุกข์ภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่โจทก์รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดคดี ก็ขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา 96 ซึ่งเป็นบทบังคับว่าถ้าไม่ได้อ้างทุกข์ในกำหนดคดีก็ขาดอายุความ ฉะนั้น ถ้าฟ้องเลยก็ต้องฟ้องใน 3 เดือน เช่นเดียวกันเพราะในกรณีอย่างนี้ถือได้ว่าการฟ้องนั้นเท่ากับการร้องทุกข์แล้ว จึงหาต้องร้องทุกข์อีกไม่

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

11. ผลของการร้องทุกข์ในชั้นพิจารณาคดีของศาล

ปัญหาว่าคดีได้มีการร้องทุกข์หรือไม่ เป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่โจทก์ต้องนำสืบแต่ไม่ว่าโจทก์จะบรรยายในฟ้องไว้ว่ามีการร้องทุกข์แล้วหรือไม่ โจทก์ก็สามารถนำสืบได้ว่ามีการร้องทุกข์แล้ว และการนำสืบดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นเรื่องการนำสืบนอกฟ้อง แต่ถ้าจำเลยไม่ได้ต่อสู้ว่าได้มีการร้องทุกข์แล้ว โจทก์ก็ไม่ต้องนำสืบเพราะถือว่าจำเลยยอมรับแล้วว่าการร้องทุกข์โดยชอบด้วยกฎหมาย (ฎ.11/2522)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

ฎ.11/2522 ในคดีความผิดอันยอมความได้ ถ้าโจทก์ได้บรรยายฟ้องไว้ด้วยว่าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ตามระเบียบแล้ว หากจำเลยมิได้ยกข้อต่อสู้โจทก์ก็ไม่มีข้อที่จะต้องนำสืบว่าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ระเบียบแล้ว แต่ถ้าโจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์แล้ว ก็ไม่ทำให้ฟ้องนั้นไม่เป็นฟ้อง เพราะความข้อนี้มีใช่เป็นข้อความซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา 158 บัญญัติให้โจทก์ต้องบรรยายมาในฟ้อง เมื่อโจทก์นำสืบว่าคดีได้มีการร้องทุกข์โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลก็พิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลยได้

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

แต่แม้ว่าจะไม่มีการนำสืบ หากปรากฏแก่ศาลเองว่าไม่มีการร้องทุกข์โดยชอบ ซึ่งจะทำให้พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจสอบสวนในคดีความผิดต่อส่วนตัว ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 121 วรรคท้าย และพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องร้อง ตาม มาตรา 120 ศาลมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเองและพิพากษายกฟ้องได้ เพราะเรื่องอำนาจฟ้องในคดีอาญาเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย(ฎีกาที่ 197/2530)

ข้อพิจารณา: การร้องทุกข์ (ต่อ)

- คำพิพากษาฎีกาที่ 197/2530 เจ้าของรถยนต์ที่ผู้ตายขับชนกับรถบรรทุกซึ่งขับด้วยความประมาทไม่ใช่ผู้เสียหายหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายในความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จึงไม่อาจขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการได้ แม้คู่ความมิได้ฎีกาในปัญหาข้อนี้ แต่อำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยศาลฎีกาย่อมยกปัญหาดังกล่าวไปวินิจฉัยได้

บทบาทของผู้เสียหายที่สำคัญ: การฟ้องคดีอาญา

ป.วิ.อ. บัญญัติถึงบุคคลผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาไว้ใน มาตรา 28 ซึ่ง
บัญญัติว่า บุคคลเหล่านี้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล

(1) พนักงานอัยการ

(2) ผู้เสียหาย

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา

1. อำนาจฟ้องคดีของทั้งผู้เสียหายและพนักงานอัยการในมูลกรณี

เดียวกันต่างเป็นอิสระจากกัน การที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีไม่
กระทบต่ออำนาจฟ้องคดีของผู้เสียหาย (มาตรา 34 บัญญัติว่า คำสั่งไม่ฟ้อง
คดี หารัดสิทธิผู้เสียหายฟ้องคดีด้วยตนเองไม่)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1646/2515 แม้ผู้เสียหายจะได้ยื่นฟ้องจำเลยเป็น
คดีอาญาไว้สำนวนหนึ่งแล้ว ก็ไม่มีกฎหมายจำกัดอำนาจของพนักงาน
อัยการมิให้ฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันเป็นคดีใหม่อีกสำนวนหนึ่ง

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

แต่เมื่อฟ้องคดีไปแล้วอาจมีการกระทำของผู้เสียหายหรือ

พนักงานอัยการ หรือศาลบางประการ ในคดีความผิดต่อส่วนตัวที่จะ
มีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ และยอมกระทบต่อคดีที่

ผู้เสียหายหรือพนักงานอัยการต่างได้ยื่นฟ้องเอาไว้ เช่นอาจจะมีการ

ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง ยอมความ หรือมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาด (กรณี

สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับตามมาตรา 39) หรือการไม่มาตามกำหนด

นัดตาม มาตรา 166 วรรคท้ายในคดีความผิดต่อส่วนตัว (เรื่องขาดนัด)

รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้จะพูดถึงเมื่อบรรยายถึงเรื่องนั้น ๆ

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

2. อำนาจฟ้องคดีของผู้เสียหายแต่ละคนเป็นอิสระต่างหากจากกัน

ในกรณีที่การกระทำความผิดในคราวเดียวกันก่อให้เกิดความเสียหายแก่

ผู้เสียหายหลายคน ระหว่างผู้เสียหายด้วยกันเองอำนาจฟ้องคดีของ

ผู้เสียหายแต่ละบุคคลก็เป็นอิสระต่างหากจากกัน

ฎ.769/2535 ในคดีอาญาที่มีผู้เสียหายหลายคน แม้ผู้เสียหายคนหนึ่ง

ฟ้องผู้กระทำความผิดก่อนแล้วก็ตาม ผู้เสียหายคนอื่นก็มีสิทธิฟ้อง

ผู้กระทำผิดได้อีกเพราะป.วิ.อ. ไม่มีบทบัญญัติห้าม (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- และแม้ ป.วิ.อ. มาตรา 15 จะให้นำ ป.วิ.พ. มาตรา 173 วรรคสอง (1) มาใช้บังคับในคดีอาญา แต่มาตรา 173 วรรคสอง (1) ก็ห้ามเฉพาะโจทก์ในคดีเดิมเท่านั้นมิให้ฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกัน ดังนี้ เมื่อโจทก์ยังไม่เคยฟ้องจำเลยที่ 2 ในเรื่องเดียวกับที่ฟ้องคดีนี้มาก่อน และการที่ ม. ภรรยา โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 2 ในเรื่องเดียวกับคดีนี้ก็ไม่ถือว่าเป็นการฟ้องแทนโจทก์ฟ้องของโจทก์เกี่ยวกับจำเลยที่ 2 จึงไม่เป็นฟ้องซ้อนกับคดีอาญาที่ ม.ภรรยา โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 2 ดังกล่าว

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- **หมายเหตุ** หลักการห้ามฟ้องซ้อนใน ป.วิ.พ. ตามมาตรา **173** วรรคสอง (1) นำมาใช้ในคดีอาญาด้วยตาม ป.วิ.อ.มาตรา **15** สำหรับกรณีพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายใช้สิทธิฟ้องแล้วฟ้องอีก คือพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีหนึ่งแล้วจะนำเรื่องนั้นไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่งไม่ได้ หรือผู้เสียหายใช้สิทธิฟ้องหรือร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการแล้วต่อมาฟ้องจำเลยในคดีเรื่องเดียวกันอีกไม่ได้

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- **ฎ.7622-7623/49** พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยที่ 4 ในฐานะร่วมกับจำเลยที่ 1 ถึง 3 มีเมทแอมเฟตามีนจำนวนเดียวกันกับคดีนี้ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายแล้ว การที่โจทก์มาฟ้องจำเลยที่ 4 ในสำนวนหลังอีก จึงเป็นฟ้องซ้อน ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ.มาตรา 173 วรรคสอง (1) ประกอบ ป.วิ.อ.มาตรา 15

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

3. ป.วิ.อ.มาตรา 5 (1) และมาตรา 6 กำหนดผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เยาว์และคนไร้ความสามารถไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถซึ่งเป็นผู้เสียหายโดยตรงจึงไม่อาจฟ้องคดีเองหรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้เอง แม้จะได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ฎ.563/2517 ผู้เยาว์แม่ได้รับความยินยอมจากบิดาก็ไม่สามารถเข้าเป็นโจทก์ร่วมฟ้องคดีอาญาได้ ศาลชอบที่จะสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องความสามารถเว้นแต่กรณีที่ไม่จำเป็นเพราะไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใดแล้ว

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ฎ. 3727/2561 โจทก์ฟ้องจำเลยตาม ป.อ. มาตรา 83, 350 โดยทำหนังสือมอบอำนาจให้ ม. เป็นผู้ฟ้องคดีแทนในขณะที่โจทก์เป็นคนไร้ความสามารถอยู่ในความอุปการะของ ช. ตามคำสั่งศาลซึ่งถึงที่สุดแล้ว เป็นการกระทำโดยโจทก์ไม่มีอำนาจ ต้องให้ ช. ผู้อุปการะเป็นผู้กระทำการแทน กรณีหาใช่เป็นการบกพร่องในเรื่องความสามารถและจะต้องแก้ไขข้อบกพร่องนั้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา 56 ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 เพราะเป็นกรณีที่โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องมาแต่ต้นแล้ว

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 4. คดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องเอง ศาลต้องสั่งไต่สวนมูลฟ้อง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา **162(1)** ต่างจากคดีที่พนักงานอัยการฟ้องซึ่ง มาตรา 162(2) บัญญัติในลักษณะให้อยู่ในดุลพินิจของศาล
- กฎหมายบังคับให้ศาลไต่สวนมูลฟ้องก่อนเสมอ ดังนั้นศาลจะด่วนสั่งประทับฟ้องโดยไม่ไต่สวนมูลฟ้องก่อนไม่ได้ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นว่า คดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยในข้อหาอย่างเดียวกันแล้ว

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- การไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ มีสาระที่สำคัญดังนี้
- 4.1 ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้อง**ลับหลังจำเลยได้** เพราะมาตรา 165 วรรคสามบัญญัติไว้ชัดเจนว่า ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลย

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 4.2 ก่อนศาลประทับฟ้อง จำเลยยังไม่มีฐานะเป็นจำเลย ตามที่มาตรา 165 วรรคสามบัญญัติไว้ ซึ่งผลของการมีฐานะเป็นจำเลยแล้วหรือไม่ มีผลต่อสิทธิการอุทธรณ์และฎีกา
- ฎ. 2151/2548 คดีราษฎรเป็นโจทก์ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 165 วรรคสาม ตอนท้ายบัญญัติว่า ก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจำเลยจึงไม่มีฐานะเป็นคู่ความ (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- การที่ศาลชั้นต้นสั่งงดการไต่สวนมูลฟ้องแล้วยกฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและมีคำสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้อง เป็นเรื่องระหว่างศาลกับโจทก์ จำเลยย่อมไม่มีสิทธิที่จะฎีกา
- **หมายเหตุ** หากศาลอุทธรณ์พิพากษากลับว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้องไว้ซึ่งมีผลให้จำเลยอยู่ในฐานะจำเลยซึ่งเป็นคู่ความแล้ว จำเลยก็ฎีกาไม่ได้ เพราะมาตรา 170 บัญญัติว่า คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 4.4 จำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบ แต่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความมาช่วยเหลือ (มาตรา 165 วรรคสอง) อาจส่งเอกสารที่พยานโจทก์เบิกความยอมรับประกอบการถามค้านได้
- ฎ.4030/32 ในการไต่สวนมูลฟ้อง ตัวโจทก์ตอบคำถามค้านว่าลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจเป็นลายมือชื่อที่โจทก์เซ็นไว้จริง ฝ่ายจำเลยจึงมีสิทธิส่งเอกสารฉบับนี้ ซึ่งมีลายมือชื่อของโจทก์ปรากฏอยู่ในช่องผู้รับมอบอำนาจต่อศาลเพื่อประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มิใช่การนำพยานเข้าสืบจึงไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา 165.

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 4.5 บทบัญญัติเกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องที่แก้ไขใหม่ที่สำคัญ ได้แก่
- - ถ้าจำเลยไม่มีทนายความให้ศาลตั้งทนายความให้ในกรณีโทษประหาร หรือจำเลยอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันฟ้อง หรือกรณีมีโทษจำคุกและ จำเลยต้องการทนายความ (มาตรา 165/1)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- - จำเลยแถลงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายสำคัญที่ทำให้ศาลสั่งให้คดีไม่มีมูลและพยานซึ่งศาลอาจเรียกมาเป็นพยานของศาล (มาตรา 165/2)
- - คำสั่งมีมูลต้องแสดงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายและเหตุผลประกอบตามสมควรด้วย(มาตรา 167 วรรคสอง)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 5. ศาลที่มีอำนาจชำระคดีอาญา
- บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ.มาตรา 22 แบ่งได้ เป็น 2 กรณี คือ
- กรณีที่ 1. ความผิดเกิดในราชอาณาจักร บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา 22(1)
- กรณีที่ 2. ความผิดเกิดนอกราชอาณาจักร บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ.มาตรา 22(2)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- กรณีที่ 1. ความผิดเกิดในราชอาณาจักร
- บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา 22(1) ว่า ศาลที่มีอำนาจชำระคดีอาญา ได้แก่ ศาลหลัก และศาลยกเว้น ดังนี้
- 1. ศาลหลัก ได้แก่ ศาลที่ความผิดเกิดขึ้น และศาลที่อ้างว่าหรือเชื่อว่าความผิดเกิดขึ้น

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 1.1 ศาลที่ความผิดเกิดขึ้น หมายถึง มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล ตัวอย่างเช่น
- ความผิดฐานลักขโมยคือ ห้องที่ที่เบียดบังทรัพย์แม้จะวางแผนมาจากห้องที่อื่น (ฎ.4694/48)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ความผิดตามพ.ร.บ.เช็คฯ คือ ท้องที่ที่ตั้งของธนาคารตามเช็คที่ปฏิเสธการจ่ายเงินในกรณีผู้เสียหายฟ้องคดีเอง (ฎ.857/30) ท้องที่ออกเช็คกับท้องที่ที่ตั้งของธนาคารตามเช็คที่ปฏิเสธการจ่ายเงิน ในกรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์เนื่องจากเป็นความผิดต่อเนื่องทำให้พนักงานสอบสวนทั้งสองท้องที่มีอำนาจสอบสวน (ฎ.1702-1703/23 ประชุมใหญ่)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา คือ ทุกท้องที่ที่มีการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ที่ลงพิมพ์ (ฎ.2360/23) ข้อความในเว็บไซต์ออนไลน์เผยแพร่แก่บุคคลทั่วไปจากทุกมุมโลก โจทก์เลือกฟ้องได้ ไม่ถือว่าเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต (ฎ.319/2560) แต่ต้องเลือกฟ้องศาลเดียวมิฉะนั้นเป็นฟ้องซ้อน ตาม ป.วิ.พ.มาตรา 173 ประกอบ ป.วิ.อ.มาตรา 15 ตาม ฎ.464/31

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- การเผยแพร่ทางเว็บไซต์ออนไลน์
- แม้เป็นการเผยแพร่จากต่างประเทศแต่คนเข้าดูได้จากทุกมุมโลก ถือว่าผลเกิดในราชอาณาจักรไทย รวมถึงบ้านของโจทก์ที่อยู่ในราชอาณาจักรที่พญา ศาลจังหวัดพญาจึงรับคดีไว้ได้ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 22 (ฎ.3313/2562)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ฎ.5593/2562 การโอนเงินผ่านทางธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีธนาคารเป็นตัวกลางในการส่งมอบเงินผ่านขั้นตอนของธนาคารที่ส่งถ่ายข้อมูลด้วยความเร็วแสงโดยใช้ตัวเลขเงินในบัญชีเป็นหลักฐานยืนยันในการรับโอนเงิน ทำให้ผู้รับโอนสามารถรับเงินได้แม้อยู่ในระยะไกล ซึ่งการโอนจะเสร็จสิ้นสมบูรณ์เมื่อผู้รับโอนได้รับเครดิตยอดเงินทางบัญชีครบถ้วนแล้ว ป.โอนเงินให้จำเลยโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่และตู้เบิกถอนเงินสดอัตโนมัติ ขณะอยู่ที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี และปรากฏมีเครดิตยอดเงินเข้าบัญชีของจำเลยที่กรุงเทพมหานคร -

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- การป้อนคำสั่งให้โอนเงินเกิดขึ้นที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เงินอันเป็นต้นเหตุของการกระทำความผิดฐานยกยอกจึงหลุดพ้นจากความครอบครองของ ป. และเข้าไปอยู่ในความครอบครองของจำเลยตั้งแต่ขณะ ป. สั่งโอนเงิน จำเลยสามารถถอนเงินจากสถานที่ใดเวลาใดนับจากที่ได้รับโอนเงินทันที ดังนั้น อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี จึงถือเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำความผิดฐานยกยอก พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจท่าม่วงจึงมีอำนาจสอบสวนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 19 วรรคสอง (ข)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 1.2 ศาลที่อ้างว่าหรือเชื่อว่าความผิดเกิดขึ้น คือ **กรณีไม่แน่ชัดว่าความผิดเกิดขึ้นในเขตศาลนั้น** แต่โจทก์มีผู้เสียหายหรือพยานที่อ้างว่าเหตุเกิดในท้องที่ศาลนั้น (ฎ.3826/31)
- **ฎ.3826/2531** ฟ้องโจทก์ระบุว่า เหตุคดีนี้เกิดที่จังหวัดสงขลา โจทก์มีพยาน 4 ปาก เบิกความยืนยัน เพียงแต่พยานจำเลยบางคนเบิกความว่าเหตุเกิดที่จังหวัดพัทลุง (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- แม้สถานที่เกิดเหตุจะอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดพัทลุงจริงแต่ตามพฤติการณ์แห่งคดีนี้ก็เห็นได้อย่างชัดเจนว่า เป็นกรณีที่โจทก์เชื่อว่าการความผิดเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลจังหวัดสงขลา ศาลจังหวัดสงขลาจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 22 วรรคแรก

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 2..ศาลยกเว้น คือศาลอื่นที่ไม่ใช่ศาลหลักแต่มีความเกี่ยวข้องอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้
- 2.1 ศาลท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่ของจำเลย หมายถึง ท้องที่ที่จำเลยมีที่อยู่เป็นหลักสำคัญตาม ป.พ.พ.มาตรา 37 (ฎ.2073/36) ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นที่อยู่ในทะเบียนบ้าน (ฎ.4479/32) ในกรณีถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด ถือว่าเรือนจำเป็นที่อยู่ของจำเลย (ฎ.6467/40)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ฎ. 4575/2551 การกระทำความผิดฐานลักขโมยของจำเลยมิได้เกิดในเขตอำนาจของศาลแขวงนครศรีธรรมราช แต่จำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชย่อมมีอำนาจสอบสวน โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องต่อศาลแขวงนครศรีธรรมราชตาม ป.วิ.อ. มาตรา 22(1)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 2.2 ศาลท้องถิ่นที่จำเลยถูกจับ หมายถึง ถูกจับจริง ไม่ใช่การขออายัดตัวหรือ ผู้ต้องหามอบตัวเอง (ฎ.3466/47,8336/38)
- 2.3 ศาลท้องถิ่นที่เจ้าพนักงานทำการสอบสวน ตัวอย่างเช่น กรณีความผิดร้ายแรง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งให้โอนการสอบสวนไปให้กองปราบปรามเป็นผู้สอบสวน ดังนั้นก็ฟ้องต่อศาลอาญาได้

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- **ฎ.3438/50** คดีนี้เหตุเกิดในท้องที่เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร แต่ตามบันทึกการฟ้องคดีอาญาด้วยวาจาของโจทก์ระบุว่า **คดีนี้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียนเป็นผู้สอบสวน** จำเลยมิได้โต้แย้งว่าไม่มีอำนาจสอบสวน ดังนั้น ความผิดที่เกิดขึ้นจะฟ้องที่ศาลซึ่งท้องที่ที่สอบสวนอยู่ในเขตอำนาจก็ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 22(1) โจทก์ย่อมฟ้องจำเลยที่ศาลแขวงธนบุรีได้

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- **ข้อสังเกต** กรณีศาลยกเว้นเหล่านี้ ไม่ใช่บทบังคับศาล เป็นดุลพินิจของศาลยกเว้นที่จะไม่รับฟ้องก็ได้ (ฎ.7599/40,6750/60,9804/60,830/61)
- **ฎ. 7599/2540** ป.วิ.อ.มาตรา 22(1) มิได้บัญญัติบังคับให้ศาลชั้นต้น ซึ่งเป็นศาลท้องที่ที่จำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจต้องรับชำระคดีที่โจทก์ฟ้องจำเลย กฎหมายดังกล่าวเพียงแต่บัญญัติให้เป็นดุลพินิจของศาลชั้นต้นที่จะรับชำระคดีหรือไม่ก็ได้

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ฎ.6750/2560 แม้เรื่องจำกลางเขาบินจังหวัดราชบุรี เป็นภูมิลำเนาของจำเลยในขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 47 ซึ่งถือได้ว่าจำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้นตาม ป.วิ.อ. มาตรา 22(1) แต่บทกฎหมายดังกล่าวไม่เป็นบทบังคับ ศาลชั้นต้นจึงใช้ดุลพินิจที่จะรับชำระคดี เช่นว่านั้นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความสะดวกในการพิจารณาคดี (มี ฎ.7253/60,830/61วินิจฉัยเช่นกัน)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- กรณีที่ 2.. ความผิดเกิดนอกราชอาณาจักร
- ฎ.6552/2559 คดีนี้โจทก์ฟ้องและนำสืบว่า จำเลยพวกร. ผู้เสียหายจากประเทศไทยส่งออกไปนอกราชอาณาจักรยังประเทศญี่ปุ่น แล้วหน่วยงานนี้วกักขังไว้และจัดให้อยู่อาศัยในประเทศญี่ปุ่นเพื่อให้ผู้เสียหายทำการค้าประเวณีที่สถานที่การค้าประเวณีที่ประเทศญี่ปุ่นโดยการฉ้อฉลและใช้อุบายหลอกลวงผู้เสียหาย -

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- เพื่อบังคับข่มขู่ให้ผู้เสียหายกระทำการค้าประเวณี หรือเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น โดยผู้เสียหายไม่ยินยอมและไม่สามารถขัดขืนได้ เหตุเกิดที่ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นหลายท้องที่เกี่ยวพันกัน อันเป็นการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 จึงเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษตามกฎหมายไทยและได้กระทำความผิดลงนอกราชอาณาจักรไทยด้วย

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ศาลที่มีอำนาจคือศาลตาม ป.วิ.อ.มาตรา 22(2) ได้แก่
- 1.. ศาลหลัก ได้แก่ ศาลอาญา สำหรับความผิดเกิดนอกราชอาณาจักรทั้งหมด แม้ว่าจะมีอัตราโทษอยู่ในอำนาจศาลแขวงก็ฟ้องศาลอาญาได้

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- 2.. ศาลยกเว้น ได้แก่ ศาลที่มีการสอบสวนคดีนั้น ตัวอย่างเช่น ความผิดเกิดที่ประเทศพม่า ผู้เสียหายร้องทุกข์ที่ศาลกาญจนบุรี พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรกาญจนบุรีทำการสอบสวนแล้ว ฟ้องต่อศาลจังหวัดกาญจนบุรีหรือศาลแขวงกาญจนบุรีได้
- ข้อสังเกต ศาลยกเว้น ไม่อาจใช้ดุลพินิจไม่รับคดีไว้ได้ เพราะ มาตรา 22(2) ใช้คำว่า “ได้ด้วย” ไม่ได้ใช้คำว่า “ก็ได้” เหมือนกรณีความผิดในราชอาณาจักร ตามมาตรา 22(1)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- กรณีความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกัน มีบัญญัติไว้ใน มาตรา 24 ดังนี้
- กรณีความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกันโดยเหตุใดเหตุหนึ่งตาม (1) ถึง (2) จะฟ้องคดีทุกเรื่อง หรือผู้กระทำความผิดทุกคนต่อศาลที่มีอำนาจชำระความผิดที่มีโทษสูงกว่าไว้ก็ได้ ถ้ามีอัตราโทษอย่างสูงเสมอกัน ศาลซึ่งมีอำนาจชำระ ก็คือศาลซึ่งรับฟ้องเรื่องหนึ่งเรื่องใดในความผิดเกี่ยวพันกันนั้นไว้ก่อน

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- **ความผิดเกี่ยวพันกัน** หมายถึง ความผิดหลายเรื่อง คือหลายข้อหา อาจเกี่ยวพันกันในฐานะความผิดหรือเกี่ยวพันในจำนวนผู้กระทำความผิด เป็นต้นว่า
- (1) ปรากฏว่าความผิดหลายฐานได้กระทำลงโดยผู้กระทำผิดคนเดียวกัน หรือผู้กระทำผิดหลายคนเกี่ยวพันกันในการกระทำความผิดฐานหนึ่งหรือหลายฐาน จะเป็นตัวการ ผู้สมรู้หรือรับของโจรก็ตาม

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- **ฎ.4487/2560** จำเลยเสพเมทแอมเฟตามีน และมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครอง แม้ความผิดฐานเสพเมทแอมเฟตามีนซึ่งอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลแขวง เป็นความผิดคนละกรรมกับความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองก็ตาม แต่**ความผิดทั้งสองฐานได้กระทำลงโดยผู้กระทำผิดคนเดียวกันและเกี่ยวพันกัน** จึงเป็นกรณีความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกัน โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐาน-

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- เสพเมทแอมเฟตามีนพร้อมกับความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองต่อศาลจังหวัดได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 24 กรณีไม่ต้องด้วย มาตรา 3 และมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด โจทก์จึงฟ้องจำเลยในความผิดฐานเสพเมทแอมเฟตามีนพร้อมกับความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดยไม่ต้องขอคัดฟ้อง (ตามแนวฎีกาที่ 3042/32 ประชุมใหญ่)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ฎ.2455/2550 แม้ความผิดฐานลักทรัพย์กับความผิดฐานรับของโจรเกิดต่างท้องที่กัน แต่ทรัพย์ที่ถูกลักกับรับของโจรนั้นเป็นทรัพย์สิ่งเดียวกัน คือ รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย โดยถูกลักไปจากท้องที่หนึ่งแล้วนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้รับของโจรในอีกท้องที่หนึ่ง จึงเป็นความผิดหลายฐานเกี่ยวพันกัน โดยมีผู้กระทำความผิดหลายคน มีทั้งที่เป็นตัวการลักทรัพย์ ผู้สมรู้และผู้รับของโจรตาม ป.วิ.อ. มาตรา 24(1) (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ที่จำเลยฎีกาว่า จำเลยรับจำนำรถจักรยานยนต์ดังกล่าวจาก ท. ไม่ได้เกี่ยวข้องกับที่ บ. ลักรถจักรยานยนต์ คดีจึงไม่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกันย่อมฟังไม่ขึ้น และความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนมีอัตราโทษสูงกว่าฐานรับของโจร ดังนั้น โจทก์จึงฟ้องจำเลยในความผิดฐานรับของโจรต่อศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุกรรจ์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 24 วรรคหนึ่ง

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ฎ.1504/2562 ก่อนจับกุมเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย ซึ่งเป็นท้องที่พบการกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อน จึงมีการขยายผลสืบสวนและมีการวางแผนให้พันตำรวจตรี อ. อำพรางตัวเป็นเด็กทำยรถบรรทุกสิบล้อที่ขนกระสอบข้าวและกระสอบปุ๋ยบรรจุเมทแอมเฟตามีนของกลางจากจังหวัดเชียงราย ไปส่งให้จำเลยที่ 2 ในสถานบริการน้ำมันเอสโซ่ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามที่ได้นัดหมายกันไว้กับผู้โทรศัพท์ติดต่อกับสายลับ -

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- จะมารับเมทแอมเฟตามีน เจ้าพนักงานตำรวจจึงติดตามไปจนกระทั่งจับกุมจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ได้ กรณีจึงเป็นความผิดต่อเนื่องและกระทำต่อเนื่องเกี่ยวพันกันทั้งในท้องที่สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงรายซึ่งเป็นท้องที่ที่พบเมทแอมเฟตามีนของกลางและสถานีตำรวจภูธรวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นท้องที่ที่จับกุมจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ได้ พนักงานสอบสวนในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งที่เกี่ยวข้องมีอำนาจสอบสวนได้ -

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จึงมีอำนาจสอบสวนโดยชอบ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 120 และเมื่อความผิดหลายฐานได้กระทำลงโดยผู้กระทำความผิดหลายคนเกี่ยวพันกัน ความผิดฐานสมคบโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับเมทแอมเฟตามีนกับความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามฟ้องมีอัตราโทษอย่างสูงเสมอกัน ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลที่รับฟ้องความผิดเกี่ยวพันกันนั้นไว้ก่อน ย่อมมีอำนาจพิจารณาคดีได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 24 วรรคหนึ่ง (1) และวรรคสาม

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ความผิดฐานฉ้อโกง ไม่ใช่ความผิดต่อเนื่อง (ฎ.6596/2562)
- ฎ.6596/2562 ความผิดฐานฉ้อโกงย่อมเกิดขึ้นและสำเร็จแล้วเมื่อจำเลยนำรถยนต์ที่เช่าซื้อไปจากผู้เสียหายที่อำเภอชาติตระการ หาใช้ความผิดต่อเนื่องที่ได้กระทำในหลายท้องที่ไม่ เมื่อเหตุเกิดที่อำเภอชาติตระการซึ่งพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบตาม ป.วิ.อ.มาตรา18 วรรคสามดำเนินการสอบสวน การสอบสวนจึงชอบยอมมีผลให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องตามมาตรา 120

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- (2) ปรากฏว่าความผิดหลายฐานได้กระทำลงโดยมีเจตนาอย่างเดียวกัน หรือโดยผู้กระทำผิดทั้งหลายได้คบคิดกันมาแต่ก่อนแล้ว
- ฎ. 9018/2538 โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 ผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยถ้อยคำซึ่งเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์และจำเลยที่ 2 บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ซึ่งลงข้อความที่จำเลยที่ 1 ให้สัมภาษณ์อันเป็นความผิดต่อ พ.ร.บ.การพิมพ์ถือว่าฟ้องจำเลยที่ 2 ในความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยจึงเป็นความผิดเกี่ยวพันกันตามป.วิ.อ.มาตรา24(2) (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- แม้ว่าจำเลยที่ 1 จะให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าวที่กรุงเทพมหานครแต่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นได้ออกวางจำหน่ายทั่วราชอาณาจักรซึ่งรวมทั้งจังหวัดปทุมธานีอันถือว่าความผิดได้เกิดในจังหวัดปทุมธานีด้วยโจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้งสอง ต่อศาลจังหวัดปทุมธานีได้ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 22 และ 24 ศาลจังหวัดปทุมธานีมีอำนาจพิจารณาคดีนี้ได้ แม้อต่อมาโจทก์จะถอนฟ้องจำเลยที่ 2 ก็ห้ามมีผลทำให้ศาลจังหวัดปทุมธานีไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- (3) ปราบกฏว่าความผิดฐานหนึ่งเกิดขึ้นโดยมีเจตนาช่วยผู้กระทำความผิดอื่นให้พ้นจากรับโทษในความผิดอย่างอื่นซึ่งเขาได้กระทำให้ ตัวอย่างเช่น ความผิดฐานให้ที่พำนัก ช่วยซ่อนเร้นหรือช่วยด้วยประการใด ๆ ไม่ให้ถูกจับกุมตาม ป.อ.มาตรา 189

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ผลของมาตรา 24 : 1.ฟ้องต่อศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอัตราโทษสูงกว่าได้
- ฎ.2455/50 แม้ความผิดฐานลักทรัพย์กับฐานรับของโจรเกิดขึ้นต่างท้องที่กัน คือ จังหวัดราชบุรีและนครปฐม แต่เป็นทรัพย์สิ่งเดียวกัน คือ รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย โดยถูกลักไปจากท้องที่หนึ่งแล้วนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้รับของโจรในอีกท้องที่หนึ่ง จึงเป็นความผิดหลายฐานเกี่ยวพันกัน โดยมีผู้กระทำความผิดหลายคน มีทั้งที่เป็นตัวการลักทรัพย์ ผู้สมรู้และผู้รับของโจรตาม ป.วิ.อ. มาตรา 24 (1) -

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ดังนั้นที่จำเลยฎีกาว่า จำเลยรับจำนำรถจักรยานยนต์ดังกล่าวจาก ท. ไม่ได้เกี่ยวข้องกับที่ บ. ลักรถจักรยานยนต์และไม่ได้เกี่ยวข้องกับชายไม่ทราบชื่อที่ซื้อรถจักรยานยนต์จาก บ. ที่จังหวัดสมุทรสาคร คดีจึงไม่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกันดังที่จำเลยฎีกานั้น ย่อมฟังไม่ขึ้น และความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนมีอัตราโทษสูงกว่าฐานรับของโจร โจทก์จึงฟ้องจำเลยในความผิดฐานรับของโจรต่อศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุกรรจ์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 24 วรรคหนึ่ง

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- ผลของมาตรา 24 :2. เมื่อนำคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงมาฟ้องที่ศาลจังหวัดตามมาตรา 24 จึงไม่ต้องขอคัดฟ้องฝากขังตามพ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงฯ
- ฎ.3042/2532 (ประชุมใหญ่) โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในข้อหาความผิดต่อ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง ฯ ซึ่งเป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวงพร้อมกับข้อหาความผิดเกี่ยวกับเอกสารต่อศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลจังหวัดตาม ป.วิ.อ.มาตรา 24 โดยมีต้องคัดฟ้อง ฝากขังจำเลยตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงเพราะเป็นกรณีความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกัน

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- กรณีไม่เข้าความผิดเกี่ยวพันกันตามมาตรา 24
- ฎ. 2726/2522 ฟ้องของโจทก์บรรยายว่าจำเลยเป็นเพียงเจ้าพนักงานตำรวจผู้มีหน้าที่จับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายมิใช่พนักงานสอบสวนจึงไม่มีหน้าที่หรือสิทธิใด ที่จะไล่โจทก์ออกจากห้องพนักงานสอบสวนได้ การกระทำของจำเลยจึงมิใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะมีมูลความผิดตาม ป.อ.มาตรา 157 (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การฟ้องคดีอาญา (ต่อ)

- เมื่อข้อหาตามมาตรา 157 ไม่มีมูลความผิดดังกล่าวแล้วข้อหาฐานหมิ่นประมาทตาม มาตรา 326 จึงมิใช่ความผิดอันเกี่ยวข้องกับข้อหาตามมาตรา 157 ซึ่งโจทก์จะมีสิทธิฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจชำระในความผิดซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่าได้ ตามป.วิ.อ.มาตรา 24

บทบาทของผู้เสียหายที่สำคัญ: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์

ตัวบท มาตรา 30 บัญญัติว่า คดีอาญาใดซึ่งพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะเวลาใดระหว่างพิจารณาก่อนศาลชั้นต้นพิพากษาคดีนั้นก็ได้

- ยื่นเป็นคำร้อง ไม่ใช่คำฟ้อง หมายความว่าจริงลงชื่อในคำร้องแทนผู้เสียหายได้

(ฎ.629/2501)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์

1. หลักในการพิจารณาว่าจะสามารถเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้หรือไม่ คือ ศาลชั้นต้นต้องพิจารณาว่าผู้ที่ยื่นคำร้องเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิขอเข้าร่วมเป็นโจทก์หรือไม่เสียก่อน ซึ่งหลักเกณฑ์ในเรื่องผู้เสียหายก็ได้กล่าวไปแล้วสามารถศึกษาได้จากหลักเรื่องความเป็นผู้เสียหายในมาตรา 2(4) ,4 ,5 และ 6 เช่น การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันโดยชอบ ไม่เป็นผู้เสียหาย (ฎ.9276/55) ไม่เป็นผู้เสียหายนิตินัย (ฎ.3100/2547)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.3100/2547 จำเลยได้แจ้งความร้องทุกข์โจทก์ร่วมข้อหาทำร้ายร่างกาย โจทก์ร่วมให้การรับสารภาพว่าโจทก์ร่วมได้ทำร้ายร่างกายจำเลย หลังจากจำเลยใช้อาวุธมีดแทงโจทก์ร่วมแล้ว ซึ่งคดีดังกล่าวพนักงานอัยการได้แยกฟ้องโจทก์ร่วมในข้อหาทำร้ายร่างกาย ศาลมีคำพิพากษาปรับโจทก์ร่วมแล้ว จึงฟังได้ว่าโจทก์ร่วมมีส่วนผิดฐานทำร้ายร่างกายจำเลยในเหตุการณ์ที่จำเลยใช้มีดแทงโจทก์ร่วมในคดีนี้ โจทก์ร่วมจึงมิใช่ผู้เสียหายตามความหมายใน ป.วิ.อ. มาตรา 2(4) และทำให้ไม่มีอำนาจจะขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ตาม มาตรา 30 โจทก์ร่วมไม่มีอำนาจยื่นฎีกา

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 2. กรณีศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกาพบในภายหลังว่า ผู้ที่เข้าร่วมเป็นโจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหาย ไม่มีสิทธิเข้าร่วมเป็นโจทก์ แม้ศาลชั้นต้นอนุญาตให้เข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ย่อมพิพากษาว่า บุคคลดังกล่าวไม่มีสิทธิอุทธรณ์ฎีกา

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.2794/2516 พนักงานอัยการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ ผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วม ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์ร่วมอุทธรณ์ฝ่ายเดียว แม้ศาลอุทธรณ์จะพิพากษาลงโทษจำเลยตามฟ้อง หากศาลฎีกาเห็นว่าโจทก์ร่วมและจำเลยทั้งสองชกต่อยทำร้ายซึ่งกันและกัน เป็นเรื่องวิวาททำร้ายกันย่อมต้องถือว่าโจทก์ร่วมไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย ไม่มีสิทธิเข้าร่วมเป็นโจทก์ **อุทธรณ์**ของโจทก์ร่วมจึงไม่ชอบที่จะรับไว้พิจารณา ศาลฎีกาย่อมพิพากษากลับให้ยกฟ้อง

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- เข้าร่วมเป็นโจทก์ได้เฉพาะส่วนที่ตนเป็นผู้เสียหาย การใช้สิทธิ
อุทธรณ์ฎีกาก็ต้องทำเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.680/2545 โจทก์ร่วมซึ่งเป็นผู้เสียหายที่ 1 เป็นผู้เสียหายเฉพาะใน
ความผิดฐานบุกรุก มีฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้เสียหายที่ 2 แม้ศาลชั้นต้น
มีคำสั่งอนุญาตให้เข้าร่วมเป็นโจทก์โดยมิได้ระบุว่า อนุญาตในความผิดฐาน
บุกรุกเท่านั้น เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์ก็ได้อุทธรณ์ ขั้ขอหาหน่วง
เหนี่ยวกักขังผู้เสียหายที่ 2 จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น **โจทก์ร่วม
ไม่มีอำนาจอุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาหน่วงเหนี่ยวกักขัง
ผู้เสียหายที่ 2** ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิจารณาอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมจึงไม่
ชอบ

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.2970/2536 พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องว่าจำเลยพยายามฆ่าผู้เสียหาย ผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์ไม่อุทธรณ์ โจทก์ร่วมอุทธรณ์ แม้ศาลอุทธรณ์จะพิพากษาแก้เป็นลงโทษจำเลยตามฟ้อง แต่ต่อมาเมื่อศาลฎีกาฟังว่าโจทก์ร่วมกับพวกรุมทำร้ายร่างกายจำเลย จำเลยจึงโจทก์ร่วมได้รับอันตรายสาหัส เป็นเรื่องวิเวททำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย ไม่มีสิทธิเข้าร่วมเป็นโจทก์ และไม่มีสิทธิอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลฎีกาย่อมพิพากษากลับให้ยกฟ้อง

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- กรณีศาลชั้นต้นอนุญาตให้ผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์โดยไม่ระบุข้อหา ถือว่าอนุญาตเฉพาะข้อหาที่สามารถเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ ไม่มีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาข้อหาอื่น เช่น ความผิดต่อแผ่นดิน

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.2110/2548 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ โดยมีได้ระบุว่าในความผิดฐานใด ต้องถือว่าอนุญาตเฉพาะข้อหาความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและฐานลักทรัพย์ซึ่งโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายเท่านั้น ส่วนความผิดเกี่ยวกับการทำลายพยานหลักฐานเป็นความผิดเกี่ยวกับรัฐโดยตรง แม้จำเลยจะย้ายศพ จ. ผู้ตายเพื่อปิดบังเหตุแห่งการตายก็ตาม โจทก์ร่วมซึ่งเป็นบิดา -

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ผู้ตายก็ไม่ได้เป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4) จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลย โจทก์มิได้อุทธรณ์ ข้อหาทำลายพยานหลักฐานจึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ร่วมไม่มีอำนาจอุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยสถานหนักในข้อหาทำลายพยานหลักฐาน

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.7530/2555 พนักงานอัยการโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยใช้กำลัง

ประทุษร้ายผู้ตายเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย และจำเลยใช้กำลัง
ประทุษร้าย ย. ผู้เสียหาย แต่ไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย เมื่อ
ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต
ให้ผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้เฉพาะความผิดฐานทำร้ายร่างกาย
ไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจที่โจทก์ร่วมเป็น
ผู้เสียหายเท่านั้น (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาว่าการกระทำของจำเลยตามฟ้องเป็นการกระทำ
กรรมเดียว เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานฆ่าผู้อื่นโดย
เจตนา ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด โจทก์ไม่อุทธรณ์ โจทก์
ร่วมจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น
โดยเจตนา และศาลอุทธรณ์ภาค 2 ไม่มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ร่วม

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.6744/2544 โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานบุกรุกตาม ปอ.

มาตรา 364, 365 ความผิดตามปอ. มาตรา 371 และความผิดต่อพรบ.

อาวุธปืนฯ ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาล

อนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดฐานบุกรุกจำคุก 6

เดือน ในความผิดตามพรบ.อาวุธปืนฯ ฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง

จำคุก 3 เดือน ฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจำคุก 6

เดือน ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าให้รอกการลงโทษจำคุกไว้ โจทก์ร่วม -

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎีกา ดังนี้ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีได้ น่าจะ

หมายถึงการอนุญาตเฉพาะข้อหาบุกรุกตามปอ.มาตรา 364, 365

เท่านั้น ส่วนข้อหาตามปอ.มาตรา 371 และความผิดต่อพรบ.อาวุธปืนฯ

รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหายจึงเป็นโจทก์ร่วมในข้อหาดังกล่าวไม่ได้ โจทก์

ร่วมไม่มีสิทธิฎีกาขอให้ไม่รอกการลงโทษจำคุกให้จำเลยในข้อหาดังกล่าว

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้ใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งตามป.วิ.อ.

มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง ไม่ได้ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีอาญา ไม่มี
สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาส่วนอาญา

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.1917/2559 คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ป.วิ.อ. มาตรา 44/1
วรรคหนึ่ง ให้สิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหม
ทดแทนเข้ามาในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ โดยไม่จำเป็นต้องไปฟ้องเป็น
คดีแพ่งเรื่องใหม่ แต่มาตรา 44/1 วรรคสอง บัญญัติให้ถือว่า คำร้อง
ดังกล่าวเป็นเพียงคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. โดยให้ถือว่า
ผู้เสียหายอยู่ในฐานะเป็นโจทก์ในคดีส่วนแพ่ง จึงมีสิทธิเพียงอุทธรณ์
ฎีกาในคดีส่วนแพ่งเท่านั้น คดีนี้พนักงานอัยการเป็นโจทก์ในคดีส่วน
อาญา ผู้ร้องซึ่งเป็น (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- ผู้เสียหายไม่ได้ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 30 จึงไม่มีฐานะเป็นโจทก์ร่วมที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาในคดีส่วนอาญาได้ ฎีกาของผู้ร้องที่ว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้องหรือไม่จึงเป็นการโต้แย้งข้อเท็จจริงในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาจึงไม่อาจฎีกาได้ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลต้องถือข้อเท็จจริงในส่วนคดีอาญาที่รับฟังเป็นยุติว่าจำเลยไม่ได้ร่วมกระทำผิด ตามมาตรา 46 จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้กระทำละเมิดอันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้อง

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- - กรณีที่มีการรวมพิจารณา ผู้ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์บางคนมีสิทธิอุทธรณ์เฉพาะคดีที่เข้าร่วมเป็นโจทก์ ส่วนคดีที่ไม่ได้เข้าร่วม แม้จะเป็นผู้เสียหายด้วย ก็ไม่มีสิทธิอุทธรณ์

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.4562/2555 การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้พิจารณาพิพากษารวมกัน
กับอีก 2 คดี โดยโจทก์ร่วมที่ 3 ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในสำนวน
คดีอาญาหมายเลขแดงที่ 4249/2546 ของศาลชั้นต้น ซึ่งโจทก์ฟ้องจำเลยที่
1 ถึงที่ 5 แต่โจทก์ร่วมที่ 3 ไม่ได้ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ใน
สำนวนคดีนี้ซึ่งโจทก์ฟ้องจำเลยที่ 7 ดังนั้น โจทก์ร่วมที่ 3 จึงไม่ใช่
โจทก์ร่วมในสำนวนคดีนี้ โจทก์ร่วมที่ 3 จะอุทธรณ์ขอให้ลงโทษ
จำเลยที่ 7 ไม่ได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

-กระบวนการพิจารณาบางอย่างที่ไม่ใช่การยื่นฟ้องคดี การยื่นอุทธรณ์ หรือ
ฎีกาอันได้กระทำลงไปก่อนที่ศาลอุทธรณ์ฎีกาจะวินิจฉัยว่าผู้กระทำไม่ใช่
ผู้เสียหายและไม่มีสิทธิเข้าร่วมเป็นโจทก์นั้นย่อมไม่เสียไป

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.1862/2514 ผู้เสียหายที่ได้รับอนุญาตให้เข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีแล้ว แม้ภายหลังศาลอุทธรณ์จะยกคำร้องก็ไม่ทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของโจทก์ร่วมที่ได้กระทำเสียเปล่าไป พยานหลักฐานที่โจทก์ร่วมได้อ้างอิงไว้ศาลย่อมมิใช่เป็นพยานหลักฐานสำหรับโจทก์และโจทก์ร่วมคนอื่น เพื่อขอเท็จจริงแห่งคดีได้

หมายเหตุ น่าจะเป็นเพราะศาลมีอำนาจที่จะรับฟังพยานหลักฐานใดๆ ที่จะพิสูจน์ได้ว่า จำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ตาม มาตรา 226 มากกว่า

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

3. ปัญหาเกี่ยวกับการมีอำนาจเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการหรือไม่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย

ฎ.3376/2526 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจร้องทุกข์หรือการเข้าเป็นโจทก์ร่วมเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ แม้ไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นกล่าวอ้าง (มี ฎ.2236-2237/2550 ตัดสินไว้ในแนวเดียวกัน)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

4. ระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ จะยื่นเวลาใดก็ได้ แต่ต้องก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษาในคดีนั้น ตามมาตรา 30 ตอนท้าย แต่ต่างจากกรณีที่พนักงานอัยการจะขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีที่เอกชนได้ฟ้องไว้ก่อนซึ่งกฎหมายอนุญาตให้ขอได้ถึงก่อนคดีเสร็จเด็ดขาด ตามมาตรา 31

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.1010/2493 ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการต้องยื่นก่อนศาลชั้นต้นพิพากษา ถ้าศาลชั้นต้นพิพากษาแล้วจะร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์เพื่ออุทธรณ์ฎีกาต่อไปไม่ได้ (มี ฎ.392/2512 และ 671/2483 วินิจฉัยไว้แนวเดียวกัน)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

5. การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์อยู่ในบังคับของเรื่องฟ้องชั้นด้วย เมื่อ

ผู้เสียหายใช้สิทธิขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการและศาลอนุญาต แล้วถือว่าคดีเรื่องนั้นยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ผู้เสียหายคนเดียวกันกับที่ได้เข้าร่วมเป็นโจทก์ร่วมจะยื่นฟ้องจำเลยคนเดียวกันนั้นเพราะการกระทำอันเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ ถือว่าเป็นฟ้องชั้น ต้องห้ามตาม มาตรา 173 วรรคสอง (1) ป.วิ.พ. ประกอบ มาตรา 15 ป.วิ.อ.

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.298-299/2510 (ประชุมใหญ่) ผู้ว่าคดีฟ้องจำเลยหาว่าเลียน

เครื่องหมายการค้าของบริษัทโจทก์ บริษัทโจทก์เข้าร่วมเป็นโจทก์กับผู้ว่าคดี แล้วบริษัทโจทก์เข้ายื่นฟ้องเป็นคดีขึ้นมาอีกในข้อหาว่าเลียนเครื่องหมายการค้าอันเดียวกันนี้ ดังนี้ บริษัทโจทก์ต้องห้ามไม่ให้ฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นอีก ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 173 วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 ศาลชั้นต้นรับฟ้องไว้ไม่ชอบ ให้ยกฟ้องที่บริษัทโจทก์ยื่น แต่บริษัทโจทก์ดำเนินคดีกับจำเลยในฐานะโจทก์ร่วมได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 6. การอนุญาตให้เป็นโจทก์ร่วมโดยปริยาย โดยหลักศาลชั้นต้นต้องมีคำสั่งอนุญาตให้เข้าเป็นโจทก์ร่วมเสียก่อน ผู้เสียหายจึงเป็นคู่ความในคดีแต่บางกรณีศาลชั้นต้นไม่ได้มีคำสั่งอนุญาตแต่มีพฤติการณ์ในการดำเนินคดีบางอย่างที่ทำให้ถือว่าอนุญาตโดยปริยาย ซึ่งศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่าถือว่าเป็นโจทก์ร่วมแล้ว พฤติการณ์อย่างไรจึงจะถือว่าศาลอนุญาตหรือยังไม่อนุญาตให้เข้าร่วมเป็นโจทก์ต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.1173/2494 ผู้เสียหายในคดีอาญายื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ ศาลสั่งคำร้องของผู้เสียหายนี้ว่า "สำเนาให้ทุกฝ่ายไว้พุดกันวันนัด" ครั้นถึงวันนัด จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลก็ตัดสินไปเสียที่เดียว ดังนี้ถือว่าผู้เสียหายยังมิได้เข้ามาเป็นโจทก์ร่วม ผู้เสียหายไม่มีสิทธิจะอุทธรณ์ฎีกาในคดีนั้น

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.323/2510 (ประชุมใหญ่) บิดาผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการโจทก์ ศาลสั่งคำร้องว่า "สำเนาให้โจทก์จำเลยส่งในรายงาน" โจทก์จำเลยได้รับสำเนาคำร้องแล้วไม่คัดค้านประการใด ผู้ร้องจึงดำเนินกระบวนการพิจารณาในการสืบพยานและอื่น ๆ ตลอดมา พฤติการณ์เช่นนี้ถือได้ว่าศาลอนุญาตให้ผู้ร้องเป็นโจทก์ร่วมแล้ว

หมายเหตุ แม้ว่าศาลจะยังมีได้สั่งคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ก็ตาม แต่การที่ศาลยอมให้ผู้ร้องขอดำเนินกระบวนการพิจารณาต่างๆ ในคดีไปถือได้ว่าได้สั่งคำร้องดังกล่าวโดยปริยายแล้ว

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 7. ผลทางกฎหมายของการเข้าเป็นโจทก์ร่วม ในกรณีที่ผู้เสียหายได้เข้าเป็นโจทก์ร่วมแล้วมีผลทางกฎหมายที่สำคัญดังนี้

7.1 โจทก์ร่วมต้องถือคำฟ้องของพนักงานอัยการโจทก์เป็นหลัก ถ้าฟ้องของโจทก์บกพร่องและศาลต้องยกฟ้องแล้วก็ต้องมีผลไปถึงโจทก์ร่วมด้วย

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.1583/2513 การที่ผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับผู้ว่าคดีโจทก์ ตามอำนาจที่ให้ไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา 30 นั้น คำร้องของผู้เสียหายไม่ได้ถือว่าเป็นคำฟ้องคดีหนึ่งอีกต่างหากจากฟ้องของผู้ว่าคดีโจทก์ เมื่ออำนาจฟ้องของผู้ว่าคดีโจทก์สำหรับคดีนั้นไม่มี ต้องยกฟ้องของผู้ว่าคดีโจทก์แล้ว ย่อมเป็นผลตามกฎหมายที่ต้องยกฟ้องของผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ร่วมไปด้วยเพราะไม่มีคำฟ้องเหลืออยู่ที่จะให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (มี ฎ.1274/2481 และ ฎ.417/2523 วินิจฉัยไว้ในแนวเดียวกัน)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- ฎ.6514/2562 บิดามารดาของผู้ตายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์โดยบรรยายคำร้องว่า ขอถือเอาคำฟ้อง บัญชีพยานและสรรพเอกสารในคดีนี้เป็นของผู้ร้องด้วย เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่าผู้ตายขับรถจักรยานยนต์ด้วยความประมาทด้วย เช่นนี้ ผู้ร้องจึงต้องถือเอาข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำฟ้องด้วยว่าผู้ตายมีส่วนประมาทด้วย ผู้ตายจึงมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจจัดการแทนผู้ตายและไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 5 (2), 30 โดยมีพิกัดต้องคำนึงว่าจำเลยประมาทหรือไม่ เพราะเป็นคนละส่วนคนละกรณีกัน

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 7.2 การขอแก้ไขฟ้อง โจทก์ร่วมไม่มีอำนาจขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องของพนักงานอัยการให้นอกเหนือไปจากฟ้องของพนักงานอัยการ ทั้งกฎหมายยังบัญญัติให้สิทธิพนักงานอัยการในการป้องกันไม่ใช่โจทก์ร่วมทำหรือละเว้นกระทำการใดที่ทำให้คดีของพนักงานอัยการเสียหายไว้ใน มาตรา 32 ว่า พนักงานอัยการมีสิทธิที่จะป้องกันไม่ให้โจทก์ร่วมทำประการใดที่จะทำให้คดีของอัยการเสียหาย โดยการร้องขอต่อศาลให้สั่งให้ผู้เสียหายกระทำหรือละเว้นกระทำการใด แต่ถ้าพนักงานอัยการไม่ทราบว่าโจทก์ร่วมกำลังกระทำ

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- การที่ทำให้คดีของอัยการเสียหาย ศาลก็จะช่วยดูแลไม่ให้เกิดความเสียหายนั้น ดังเช่น กรณีที่โจทก์ร่วมมายื่นคำร้องขอแก้ฟ้องเพราะอาจทำให้คดีของอัยการเสียหายได้

ฎ.3833/2525 โจทก์ร่วมเข้ามาดำเนินคดีแก่จำเลยโดยอาศัยสิทธิตามฟ้องของพนักงานอัยการ จึงไม่มีอำนาจขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องให้ นอกเหนือไปจากฟ้องของพนักงานอัยการ

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 7.3 ผลกระทบประการอื่นๆ การที่เข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ นั้นถือได้ว่าผู้เสียหายเป็นผู้ฟ้องคดีนั้นด้วย ดังนั้น หากมีผลกระทบอื่นๆ เนื่องมาจากการฟ้องคดีนั้นผลดังกล่าวก็จะเกิดกับโจทก์ร่วมด้วยเช่น

ฎ.3887/2533 การที่จำเลยเข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีซึ่งพนักงานอัยการฟ้องโจทก์ในคดีนี้เป็นจำเลยในข้อหาปลอมและใช้เอกสารปลอม เมื่อเอกสารดังกล่าวไม่ใช่เอกสารปลอม ฟ้องดังกล่าวจึงเป็นฟ้องเท็จ จำเลยจึงมีความผิดฐานเอาความอันเป็นเท็จฟ้องโจทก์ต่อศาลว่ากระทำผิดอาญาด้วย

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 8. กรณีขอลถอนฟ้องคดีที่ฟ้องเองเพื่อเข้าร่วมเป็นโจทก์กับอัยการ คือ การที่ผู้เสียหายได้เคยยื่นฟ้องจำเลยในความผิดต่อส่วนตัวไว้ก่อนแล้ว ต่อมายื่นคำร้องขอลถอนฟ้องโดยให้เหตุผลว่า ถอนฟ้องคดีนี้เพื่อเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการตาม มาตรา 30 ในคดีที่อัยการได้ฟ้องผู้ต้องหาไว้ เช่นนี้ การถอนฟ้องโดยมีเจตนาเพื่อขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการดังกล่าว ไม่เข้าข้อห้ามตาม มาตรา 36 วรรคหนึ่ง ที่ห้ามมิให้นำคดีอาญามาฟ้องใหม่ และไม่มีผลให้สิทธินำคดีอาญาในความผิดต่อส่วนตัวมาฟ้องระงับไปตามมาตรา 39 (2) เพราะไม่ใช่การถอนฟ้องโดยเด็ดขาด

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.707/2516 ผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องจำเลยฐานข้อโกงไว้แล้ว ต่อมา พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องจำเลยด้วยเรื่องเดียวกันนั้นเป็นคดีใหม่ ผู้เสียหาย จึงถอนฟ้องคดีที่ผู้เสียหายได้ฟ้องไว้แล้วขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีที่ พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง เป็นได้ว่าการที่ผู้เสียหายถอนฟ้องดังกล่าวก็ เพื่อจะขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีที่พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องจำเลยนั่นเอง **มิใช่เป็นการถอนฟ้องเด็ดขาดตามความหมายใน ป.วิ.อ. มาตรา 36** พนักงานอัยการจึงยังมีอำนาจฟ้องจำเลยและสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของผู้เสียหายจึงยังไม่ระงับไป จึงมีสิทธิขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

หมายเหตุ เหตุที่ต้องถอนฟ้องก่อนไปขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับอัยการ เพราะกลัวว่าการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์จะเป็นฟ้องซ้อนต้องห้ามตาม ปวิพ. มาตรา 173 วรรคสอง (1) ตาม ฎ.298-299/2510(ประชุมใหญ่) ถ้าเป็นการ ถอนฟ้องโดยเด็ดขาดแล้วก็ย่อมมีผลตามมาตรา 36 วรรคหนึ่ง ที่ห้ามนำคดี มาฟ้องใหม่ และอาจจะทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตาม มาตรา 39(2) ซึ่งถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัวก็อาจจะส่งผลให้คดีของพนักงาน อัยการที่ฟ้องอยู่แล้วในขณะเดียวกันนั้นต้องถูกจำหน่ายคดีไปด้วย

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- การถอนฟ้องของผู้เสียหายถือว่าเด็ดขาดหรือไม่ต้องพิจารณาจาก

ข้อเท็จจริงแต่ละกรณี มีคำพิพากษาฎีกาที่ข้อเท็จจริงแตกต่างกันออกไปและศาลเห็นว่า เป็นการถอนฟ้องโดยเด็ดขาดจึงไม่มีสิทธิเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการในภายหลัง

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.7789/2538 คำร้องขอถอนฟ้องของโจทก์ร่วมระบุว่า ขอถอน

ฟ้องเพราะโจทก์ร่วมและจำเลยตกลงกันได้แล้ว ไม่ได้ระบุว่าขอถอนฟ้องเพราะโจทก์ร่วมจะไปขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์คดีนี้ เมื่อเป็นการขอถอนฟ้องเสร็จเด็ดขาดแล้ว โจทก์ร่วมจะไปขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีนี้อีกไม่ได้ ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา 36 ดังนั้นที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ในคดีนี้ และที่พิพากษาว่า (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

จำเลยทั้งสองมีความผิดฐานทำให้เสียหายด้วยนั้นจึงไม่ชอบ เมื่อโจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีนี้ไม่ได้แล้ว โจทก์ร่วมจึงมิได้เป็นโจทก์ของคดีนี้และไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นคดีนี้ได้

หมายเหตุ ถ้าศาลฟังยุติว่าผิดฐานทำให้เสียหายตาม มาตรา 358 หรือ 359 ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ด้วยแล้วอาจเกิดผลคือ คดีของอัยการยอมต้องห้ามฟ้องเพราะผู้เสียหายได้ถอนฟ้องคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัวไปแล้วตาม มาตรา 36 (3) หรือถือว่าคดีดังกล่าวนั้นสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้วตาม มาตรา 39 (2)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

9. การขอถอนตัวจากการเป็นโจทก์ร่วมเท่ากับได้ถอนฟ้อง จะขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมอีกไม่ได้ เพราะเมื่อเป็นการถอนฟ้องโดยเด็ดขาดแล้ว ย่อมต้องห้ามฟ้องอีกตามมาตรา 36

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.7241/2544 เมื่อศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้ในครั้งแรก ก็แสดงว่าศาลชั้นต้นฟังว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีแก่จำเลยโดยอาศัยสิทธิตามฟ้องของพนักงานอัยการเสมือนโจทก์ร่วมฟ้องเอง การที่โจทก์ร่วมขอถอนตัวจากการเป็นโจทก์ร่วมโดยระบุว่ามีความเห็นหลายอย่างไม่ตรงกับความเห็นของโจทก์ การขอถอนตัวของโจทก์ร่วมดังกล่าวไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมจะไปดำเนินการ (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

อะไรอีกต่อไป มีผลเท่ากับเป็นการถอนฟ้องในส่วนของโจทก์ร่วมเสร็จเด็ดขาดนั่นเอง เมื่อเป็นการขอถอนฟ้องเสร็จเด็ดขาดแล้ว โจทก์ร่วมจะไปขอเข้าร่วมเป็นโจทก์อีกไม่ได้ ต้องห้ามตาม ปวิอ.มาตรา 36 ดังนั้นที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ในครั้งหลังจึงไม่ชอบ และเมื่อโจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์ไม่ได้แล้ว โจทก์ร่วมจึงมิได้เป็นโจทก์ของคดีนี้ โจทก์ร่วมจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นคดีนี้ได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

หมายเหตุ การถอนคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ที่คำพิพากษานี้ ถือว่าเป็นการถอนฟ้องนี้ มีผลเป็นการถอนฟ้องเฉพาะในส่วนของผู้เสียหาย ที่เข้าร่วมเป็นโจทก์เท่านั้น หากคดีนี้เป็นความผิดต่อส่วนตัว ก็จะไม่ ถือว่าเป็นการถอนฟ้องคดีทั้งคดีที่จะเป็นทำให้สิทธินำคดีอาญามา ฟ้องระงับตาม มาตรา 39 (2) ทั้งนี้เพราะไม่ได้มีการถอนคำฟ้องหลัก เพราะผู้ฟ้องคืออัยการ ต้องให้อัยการเป็นคนถอนจึงจะทำให้สิทธินำ คดีอาญามาฟ้องระงับ

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 10. ผลของการขาดนัดของผู้เสียหาย กรณีคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเองถูกยก ฟ้องเพราะขาดนัดยอมไม่มีสิทธิขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้อีก จากหลักที่เรา กล่าวว่าการเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการมีผลเท่ากับเป็นการ ฟ้องคดี กรณีถูกยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัด ตามมาตรา 166 ย่อมไม่มีสิทธิขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้อีก เพราะการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์เท่ากับเป็นการฟ้องคดี ซึ่งจะต้องห้ามตาม มาตรา 166 วรรคท้าย และถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ฟ้องของอัยการก็ จะฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นไม่ได้ตามมาตรา 166 วรรคท้าย

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.816/2523 โจทก์ร่วมเคยเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยในมูลกรณีเดียวกันกับคดีนี้มาครั้งหนึ่งแล้ว แต่ในคดีนั้นโจทก์ร่วมไม่มาตามกำหนดนัดในชั้นได้สวนมูลฟ้อง ศาลพิพากษายกฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 166 ผลแห่งคดีที่โจทก์ร่วมยื่นฟ้องจำเลยดังกล่าวนั้น ทำให้โจทก์ร่วมจะฟ้องจำเลยเรื่องเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ **เมื่อเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัวย่อมตัดอำนาจฟ้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 166 วรรคท้าย สิทธิของพนักงานอัยการที่ยื่นฟ้องจำเลยในมูลกรณีเดียวกันไว้แล้วเป็นอันระงับไป โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่า (มีต่อ)**

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

พนักงานอัยการฟ้องก่อนหรือหลังจากคดีที่ศาลยกฟ้องคดีของโจทก์ร่วม เมื่อพนักงานอัยการถูกตัดอำนาจฟ้องย่อมจะดำเนินคดีต่อไปไม่ได้ ต้องยกฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วม

หมายเหตุ ในคำพิพากษาฎีกาเรื่องนี้ยังได้หลักอีกประการว่า ในกรณีความผิดต่อส่วนตัว แม้ว่าคดีของพนักงานอัยการจะยื่นฟ้องไว้ก่อนคดีของผู้เสียหายที่ได้ถูกยกฟ้องไปเพราะไม่มาตามกำหนดนัดก็ตาม ก็ถือว่าคดีของพนักงานอัยการต้องห้ามฟ้องร้องด้วยและต้องถูกยกฟ้อง

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

11. ผลของการขาดนัดของพนักงานอัยการ ถ้าเป็นกรณีที่อัยการไม่มาตามกำหนดและถูกยกฟ้องตาม มาตรา 166 กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ว่า **ไม่มีผลเป็นการตัดอำนาจของผู้เสียหาย** ดังเช่นที่ได้กล่าวไว้ในกรณีของผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ที่ไม่มาตามกำหนดนัดในวรรคท้าย ที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ชัดว่าไม่ตัดอำนาจอัยการเว้นแต่เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว แต่ก็ น่าจะต้องถือว่า อำนาจฟ้องของอัยการและผู้เสียหายเป็นอิสระจากกัน **เมื่อ** กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้เป็นพิเศษ การถูกยกฟ้องของอัยการเพราะขาดนัดดังกล่าวย่อมไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีเช่นกัน

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- กรณีที่ผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการไม่มาตามกำหนดนัดแต่โจทก์ร่วมมา จะถือว่าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัดตาม มาตรา 166 ไม่ได้

ฎ.1519/2497 พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ต่อมาผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ โดยถือเอาคำฟ้องของพนักงานอัยการเป็นคำฟ้องของผู้เสียหายและศาลอนุญาตแล้ว ดังนี้ ต่อมาในวันนัดพิจารณาพนักงานอัยการขาดนัดไม่มาศาล จะถือว่าโจทก์ขาดนัดและยกฟ้องเสียตาม ป.วิ.อ. มาตรา 166 มิได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

12. ไม่มีกรณีการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ระหว่างผู้เสียหายด้วยกัน ในระหว่างผู้เสียหายที่เป็นเอกชนด้วยกัน ถ้าผู้เสียหายคนใดคนหนึ่งได้ยื่นฟ้องไว้แล้ว ผู้เสียหายคนอื่นจะขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับผู้เสียหายที่ได้ยื่นฟ้องไว้แล้วไม่ได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.3320/2528 ป.วิ.อ. มาตรา 30, 31 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ เฉพาะกรณีที่ผู้เสียหายร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ และกรณีที่พนักงานอัยการร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับผู้เสียหายสำหรับคดีที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัวเท่านั้น ส่วนกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับผู้เสียหายด้วยกันมิได้มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ ดังนั้นในคดีอาญาที่ผู้เสียหายคนหนึ่งได้ยื่นฟ้องคดีไว้ก่อนแล้ว ผู้เสียหายอีกคนหนึ่งไม่อาจยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- มีคำพิพากษาฎีกาอีกเรื่องที่วินิจฉัยไว้เช่นเดียวกัน และได้วินิจฉัยเพิ่มเติมด้วยว่า กรณีนี้จะนำหลักของป.วิ.พ.เรื่องการร้องสอดตาม มาตรา 57 มาใช้ก็ไม่ได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.3935/2529 การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีอาญานั้น มีบัญญัติไว้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 30 และ 31...เมื่อผู้เสียหายคนหนึ่งเป็นโจทก์ฟ้องคดีแล้วผู้เสียหายคนอื่นจะขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมจึงไม่อาจกระทำได้ และจะอาศัย ป.วิ.พ. มาตรา 57(2) เรื่องร้องสอดขอเข้าเป็นโจทก์หรือจำเลยร่วม ประกอบกับ ป.วิ.อ. มาตรา 15 มาอนุโลมบังคับใช้ในกรณีนี้ก็ไม่ได้เพราะอำนาจฟ้องดังกล่าวถือว่ากฎหมายได้กำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษโดยเฉพาะในมาตรา 30 และ 31 แห่งป.วิ.อ. แล้ว ดังนั้นผู้ร้องไม่มีสิทธิที่จะร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์เดิมได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

13. กรณีการกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท หากศาลอนุญาตให้เข้าร่วมเป็นโจทก์โดยไม่ได้ระบุให้ชัดว่าเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ในความผิดฐานใดก็หมายความว่าเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้เฉพาะความผิดฐานที่ตนเป็นผู้เสียหายเท่านั้น ไม่ใช่เข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ทุกฐานความผิด

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.3201/2534 โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 43,45,157 และ ป.อ. มาตรา 300 สำหรับความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ เป็นความผิดที่รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย โจทก์ร่วมคงเป็นผู้เสียหายเฉพาะความผิดตาม ป.อ. มาตรา 300 เท่านั้น เมื่อผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตพอแปลความหมายได้ว่า อนุญาตให้ผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วมเฉพาะข้อหาความผิดตาม ป.อ. มาตรา 300

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

14. ผลต่อคำขอส่วนแบ่ง กรณีพนักงานอัยการมีคำขอส่วนแบ่ง แม้ทุนทรัพย์ส่วนแบ่งเกินอำนาจพิจารณาของศาลก็ขอได้เพราะเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญา ส่วนผู้เสียหาย เดิมศาลฎีกาวินิจฉัยว่า หากคำฟ้องของพนักงานอัยการมีคำขอส่วนแบ่งที่เกินอำนาจศาลที่พิจารณาคดีนั้น ผู้เสียหายที่เข้าร่วมเป็นโจทก์ไม่อาจถือเอาคำขอดังกล่าวนั้นเป็นของตนได้ ดังนั้นย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับคำขอดังกล่าว (ฎ 4419/28) แต่ปัจจุบันน่าจะถือว่าเปลี่ยนแนววินิจฉัยแล้วโดยฎ. 8192/2560

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.4419/2528 คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงในความผิดฐานลักยอกและมีคำขอในส่วนแบ่งให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์เกินกว่า 10,000 บาท (ปัจจุบันศาลแขวงมีอำนาจ 300,000 บาท) แก่ผู้เสียหายได้ เมื่อผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วม โจทก์ร่วมไม่อาจถือเอาคำขอในส่วนแบ่งของพนักงานอัยการเป็นคำขอของตนได้ เพราะหากผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองแล้ว ย่อมไม่มีสิทธิยื่นคำขอในส่วนแบ่งอันมีทุนทรัพย์เกินกว่า 10,000 บาท ต่อศาลแขวงได้ เนื่องจากเกินอำนาจศาลแขวงที่จะ (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- พิจารณาพิพากษา และเมื่อโจทก์ร่วมอุทธรณ์ฝ่ายเดียวยอมไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาที่จะให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินและศาลอุทธรณ์ก็ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคำขอในส่วนนี้ด้วย
- หมายเหตุ ในปัจจุบันแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาเริ่มเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางว่าให้ผู้เสียหายเรียกร้องได้ในคดีอาญาตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดัง ฎ.8192/2560 ซึ่งน่าจะมีผลเป็นการกลับฎีกานี้แล้ว

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- ฎ. 8192/2560 แม้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 25 (4) วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสามแสนบาทก็ตาม แต่ ป.วิ.อ. มาตรา 40 บัญญัติว่า คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาให้รัฐ (พนักงานอัยการ) และผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีส่วนแพ่งรวมไปกับคดีอาญาและให้ศาลที่พิจารณาคดีอาญาพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งไปในคราวเดียวกัน โดยไม่ต้องไปฟ้องร้องกันใหม่ ก็เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมให้ได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนโดยสะดวกและรวดเร็ว (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- ดังนั้น ถึงแม้ว่าในบางกรณีเขตอำนาจปกติของศาลที่พิจารณาคดีอาญา ไม่อาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคดีอาญานั้นได้ก็ตาม ต้องถือว่าเป็นกรณีที่กฎหมายประสงค์จะยกเว้นให้ทำได้ ดังเช่นพนักงานอัยการร้องขอให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 หรือผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- กรณีจึงไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าศาลที่พิจารณาคดีอาญาจะเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา 2 (1) และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 17 ประกอบมาตรา 25 (4) วรรคหนึ่งหรือไม่ และผู้เสียหายที่ยื่นฟ้องจะขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินมากน้อยเพียงใด ดังนี้ แม้โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียวในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคนเดียวในศาลชั้นต้นก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในส่วนแพ่งได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

15. กรณีศาลสูงให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ย่อมมีผล **ทั้งคดี** แม้โจทก์ร่วมฝ่ายเดียวอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้งดสืบพยานโจทก์ หากศาลอุทธรณ์ฎีกายกคำสั่งศาลชั้นต้นและสั่งให้ยื่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ โจทก์ย่อมมีสิทธิดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ได้เพราะกระบวนการพิจารณาเดิมถูกเพิกถอนไป **ทั้งหมด**

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.1000/2512(ประชุมใหญ่) แม้พนักงานอัยการโจทก์มิได้อุทธรณ์ แต่โจทก์ร่วมได้อุทธรณ์และฎีกาต่อมา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(14) อธิบายคำว่า โจทก์ไว้ว่า หมายความว่าถึงพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือทั้งคู่ในเมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน ดังนั้น เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์ซึ่งศาลชั้นต้นสั่งงดไม่สืบต่อไปให้เสร็จ พนักงานอัยการโจทก์จึงมีสิทธินำสืบต่อไปได้ ศาลอุทธรณ์จึงฟังพยานที่น่าสืบต่อไปนั้นวินิจฉัยคดีได้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- แต่ไม่มีสิทธิที่จะฎีกา หากโจทก์หรือโจทก์ร่วมอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นเพียงฝ่ายเดียว เฉพาะผู้อุทธรณ์เท่านั้นที่มีสิทธิฎีกาต่อไปได้

ฎ.745/2534 พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลย ระหว่างพิจารณา ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ย่อมหมายถึงยกฟ้องของโจทก์ร่วมด้วย พนักงานอัยการอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนดังนี้ เมื่อโจทก์ร่วมมิได้อุทธรณ์ คดีของโจทก์ร่วมจึงยุติ โจทก์ร่วมไม่มีสิทธิฎีกา แม้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์จะอนุญาตให้ฎีกาได้ก็ตาม

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

16. กรณีพนักงานอัยการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับผู้เสียหาย มีบัญญัติไว้ในมาตรา 31 ซึ่งการจะเข้าร่วมในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องไว้ นั้น ตามกฎหมายระบุว่า จะต้องไม่ใช่คดีความผิดต่อส่วนตัว ส่วนระยะเวลาในการขอเข้าไปร่วมนั้น กฎหมายกำหนดว่า ต้องก่อนคดีเสร็จเด็ดขาด หมายถึง คดีถึงที่สุดซึ่งอาจจะถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกาก็ได้ มีข้อสังเกตว่า กฎหมายใช้ถ้อยคำแตกต่างจาก กรณีสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับตาม มาตรา 39 (4) ใช้คำว่า เมื่อมี คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาด คือ ถือแค่เพียงคำพิพากษาศาลชั้นต้น เท่านั้น ไม่จำเป็นต้องถึงที่สุด

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

-ทางปฏิบัติไม่เคยพบคดีที่พนักงานอัยการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับผู้เสียหาย เคยมีคดีที่แพทย์ตกเป็นผู้ต้องสงสัยฆ่าภรรยาที่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องไปแล้ว ต่อมาบิดาตายฟ้องคดีเองและศาลได้สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่ามีมูลความผิด พนักงานอัยการจึงฟ้องจำเลยเป็นอีกคดีหนึ่งคือ ต่างฝ่ายต่างฟ้อง และศาลได้มีการรวมการพิจารณาได้แก่ฎ.2236-2237/2550

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.2236-2237/2550 จำเลยนัดหมายให้ผู้ตายไปพบและรับประทานอาหารร่วมกันที่ร้านอาหารโดยจำเลยแอบอ้างหลอกลวงผู้ตายเรื่องนัดพบช่างที่จะไปซ่อมแซมบ้านพักผู้ตายระหว่างการรับประทานอาหารร่วมกัน จำเลยลอบนำยานอนหลับที่สั่งซื้อไว้ก่อนหน้านั้นใส่ลงในอาหารหรือเครื่องดื่มให้ผู้ตายรับประทานหรือดื่มจนผู้ตายมีอาการสละสลือครองสติไม่ได้ หลังจากนั้นจำเลยได้พาผู้ตายไปยังอาคารที่จำเลยจัดเตรียมเปิดห้องพักรอไว้ เพื่อทำการหน่วงเหนี่ยวให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพในร่างกาย

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- แล้วจำเลยลงมือฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่จำเลยวางแผนไว้ จากนั้นจำเลยได้ฆ่าและแยกศพผู้ตายออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ บางส่วนทิ้งลงในชักโครกของห้องพักในอาคาร บางส่วนนำไปทิ้งในชักโครกของโรงแรมในวันรุ่งขึ้น เพื่อปิดบังการตายของผู้ตาย การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังทำให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพในร่างกายและฐานฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 17.ผลทางกฎหมายในกรณีที่โจทก์ร่วมไม่ใช่ผู้เสียหาย

บางกรณีศาลชั้นต้นอนุญาตให้ผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์แล้ว ต่อมาศาลสูงเห็นว่าโจทก์ร่วมไม่ใช่ผู้เสียหาย หรือเป็นผู้เสียหายเพียงบางข้อหา ซึ่งมีผลทางกฎหมายตามมา ดังนี้

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- ศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็นให้ยกคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม

คำพิพากษาฎีกาที่ 2643/2550 โจทก์ร่วมที่ 1 มีผู้ใช้เสียหายในความผิดต่อ พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ ซึ่งเป็นความผิดต่อรัฐ ทั้งข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมที่ 1 ได้รับอันตรายแก่กายจากการกระทำความผิดของจำเลยแต่อย่างใด คงมีแต่โจทก์ร่วมที่ 2 เท่านั้น ที่ได้รับอันตรายสาหัส โจทก์ร่วมที่ 1 จึงมิใช่ผู้ใช้เสียหายในความผิดตาม ป.อ. มาตรา 300 ด้วย จึงไม่อาจเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีนี้ได้ (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- แต่ศาลล่างทั้งสองมิได้ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของโจทก์ที่ 1 ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรแก้ไขเสียให้ถูกต้อง เพราะเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- กรณีมีหลายข้อหา หากพนักงานอัยการไม่อุทธรณ์ฎีกา โจทก์ร่วมคงมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาเฉพาะข้อหาที่โจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายเท่านั้น (ฎ.191/31) หากศาลอุทธรณ์รับวินิจฉัยให้โดยผิดหลงก็เป็นการวินิจฉัยโดยไม่ชอบ ศาลฎีกาจะพิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์นั้น (ฎ.2110/48)

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- ฎ.191/2531 ความผิดตาม ป.อ. มาตรา 371 และความผิดต่อ พ.ร.บ.อาวุธปืน ฯ รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย โจทก์ร่วมมิใช่ผู้เสียหายจึงเป็นโจทก์ร่วมในข้อหาดังกล่าวไม่ได้ และไม่มีสิทธิฎีกาในข้อหาดังกล่าว แม้ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ร่วมเข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีนี้ได้ ก็น่าจะหมายถึงอนุญาตให้เข้าเป็นโจทก์ร่วมได้เฉพาะในข้อหาพยายามฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา 288, 289, 80 ศาลฎีการับวินิจฉัยเฉพาะฎีกาในข้อหาพยายามฆ่าผู้อื่นเท่านั้น

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฎ.2110/2548 การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ โดยมีได้ระบุว่าอนุญาตฐานใดต้องถือว่าอนุญาตเฉพาะข้อหาความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและฐานลักทรัพย์ซึ่งโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายเท่านั้น ส่วนความผิดเกี่ยวกับการทำลายพยานหลักฐานเป็นความผิดเกี่ยวกับรัฐโดยตรง แม้จำเลยจะย้ายศพ จ. ผู้ตายเพื่อปิดบังเหตุแห่งการตาย โจทก์ร่วมซึ่งเป็นบิดาผู้ตายก็ไม่ได้เป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใด

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

ฐานหนึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4) จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลย พนักงานอัยการโจทก์มิได้อุทธรณ์ ข้อหาทำลายพยานหลักฐานจึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ร่วมไม่มีอำนาจอุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยสถานหนักในข้อหาทำลายพยานหลักฐาน การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมในข้อหาดังกล่าวแล้วพิพากษายืนจึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา 225

ข้อพิจารณา: การขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ (ต่อ)

- 18. ฎีกาใหม่ที่ควรรู้
- ฎ.2979/2562 ตามฟ้องอ้างว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถูกลักไปเป็นของ ร. ผู้เสียหาย ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ส.ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ อ้างว่าเป็นผู้เสียหายเพราะเป็นเจ้าของโทรศัพท์ โดยโจทก์และจำเลยแถลงว่า ส. เป็นเจ้าของจริงและไม่คัดค้าน เมื่อคำแถลงต่างจากฟ้องโดยโจทก์ไม่ได้ให้เหตุผลว่า เพราะเหตุใด จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม

บทบาทของผู้เสียหายที่สำคัญ: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน

ป.วิ.อ. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2548 มีผลใช้บังคับวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา แก้ไขหลักการเรื่องคดีแพ่งเกี่ยวข้องกับคดีอาญา โดยได้เพิ่ม มาตรา 44/1 ซึ่งกำหนดให้ผู้เสียหายสามารถยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมหลักการเดิมที่ มาตรา 43 ที่ให้พนักงานอัยการขอให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแทนผู้เสียหายได้เฉพาะ 9 ฐานความผิด

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน

1. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้อง

มาตรา 44/1 ซึ่งบัญญัติว่า “ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกายชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้” จึงมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 1.1 ยื่นในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ผู้เสียหายจะไปยื่นคำร้องในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเองหรือในคดีที่ผู้เสียหายอื่นเป็นผู้ฟ้องคดีไม่ได้
- อนึ่ง ยื่นในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ได้ด้วย

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.309/2558 แม้โจทก์มิใช่ข้าราชการในกรมอัยการแต่ตาม พ.ร.บ.

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542

มาตรา 97 วรรคสอง บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเอง

หรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน **จึงถือได้ว่าโจทก์เป็นเจ้าพนักงาน**

อื่นผู้มีอำนาจฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลตามความหมายของคำว่า

พนักงานอัยการตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(5)) ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ร้องมีสิทธิ

ที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำความผิดของจำเลยทั้งสอง ผู้

ร้องจึงมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

-เมื่อถือคดีอาญาเป็นหลักโดยให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญา แม้คำขอส่วนแบ่งเกินอำนาจศาลก็ยื่นต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาได้

ฎ.9164/2556 ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 กำหนดให้ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำ

ร้องขอให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนในคดีอาญาทุกประเภทที่พนักงาน

อัยการเป็นโจทก์แสดงว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ผู้เสียหายซึ่งได้รับความ

เสียหายจากการกระทำความผิดของจำเลยและประสงค์จะดำเนินคดีในส่วน

แบ่งเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนมีสิทธิดำเนินคดีในส่วนแบ่งในคดีอาญาที่

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

พนักงานอัยการเป็นโจทก์ต่อเนืองกันไปได้เพื่อให้การพิจารณาคดีส่วนแพ่งเป็นไปโดยรวดเร็ว กรณีจึงไม่ต้องคำนึงว่าศาลที่พิจารณาคดีอาญาจะเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งหรือไม่และผู้เสียหายขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทุนทรัพย์เพียงใด ดังนี้ แม้อคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลแขวงและโจทก์ร่วมขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของผู้เสียหายที่ 3 ซึ่งทุนทรัพย์ที่ขอเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งของศาลแขวงก็ตาม ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในส่วนแพ่งของผู้เสียหายที่ 3 ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

1.2 ผู้เสียหายต้องมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้ ถ้าเป็นการชำระหนี้โดยฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย เช่น ถูกหลอกให้ส่งเงินให้เพื่อไปให้เจ้าหน้าที่เพื่อจะได้ไม่ถูกคัดเลือกเป็นทหาร แม้จำเลยผิดฐานฉ้อโกงแต่ผู้เสียหายก็เรียกเงินคืนไม่ได้ หรือหนี้ระงับไปแล้ว เช่นมีการทำสัญญาประประนอมกันไปแล้ว (ฎ.4227/57) หรือในกรณีจำเลยเป็นเจ้าหน้าที่กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมี พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 คู่คุ้มครองไม่ให้จำเลยถูกฟ้องให้รับผิดทางละเมิดไว้ ผู้เสียหายก็ยื่นคำร้องไม่ได้ (ฎ.2322-2323 /2561)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.4227/2557 ฎีกาของจำเลยอ่านโดยรวมได้ความว่า จำเลยฎีกาเพื่อขอให้ศาลฎีกากำหนดค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของจำเลย ตามจำนวนที่บิดามารดาจำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ร่วมที่ศาลจังหวัดสงขลาได้มีคำพิพากษาตามยอมไปแล้ว ในคดีที่ฟ้องให้บิดามารดาจำเลยรับผิดชอบร่วมกับจำเลยซึ่งเป็นผู้เยาว์ด้วย และต้องรับผิดชอบกันอย่างลูกหนี้ร่วมตามป.พ.พ. มาตรา 429 (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ป.พ.พ. มาตรา 301 เมื่อศาลจังหวัดสงขลามีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคดีถึงที่สุดไปแล้วก่อนที่จะมีการอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 9 คดีนี้ จึงถือว่าค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวถึงที่สุด ผลของสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นย่อมทำให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามมูลหนี้ละเมิดของโจทก์ร่วมนั้นระงับสิ้นไปด้วยการแปลงหนี้ใหม่ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 349 ย่อมมีผลถึงจำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา 292 โจทก์ร่วมจึงเรียกให้จำเลยชำระค่าสินไหมทดแทนในมูลหนี้ละเมิดตามคำร้องในคดีนี้อีกไม่ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

1.3 ต้องเป็นสิทธิเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุที่ผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่ ชีวิต ร่างกาย จิตใจ ได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียง ได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน ทั้งนี้**ไม่รวมค่าเสียหายเพราะเหตุได้รับอันตรายต่ออนามัย**ซึ่งเป็นค่าเสียหายของละเมิดตามมาตรา 420 อาจเป็นเพราะความเสียหายต่ออนามัยนั้นค่อนข้างยากที่จะพิสูจน์ ต้องใช้เวลาในการตรวจและเฝ้าดูอาการนาน อาจส่งผลให้คดีส่วนอาญา เนิ่นช้าไป

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.11224/2555 การที่สลากกินแบ่งรัฐบาลถูกรางวัลที่หนึ่งและจำเลยไปรับเงินรางวัลมาแล้ว ย่อมทำให้โจทก์ทั้งหมดโอกาสที่จะได้รับเงินรางวัลเท่ากับว่าโจทก์ร่วมต้องสูญเสียเงินจำนวนนั้นไปเนื่องจากการกระทำ **ความผิดของจำเลยทั้งสองโดยตรง** โจทก์จึงมีสิทธิขอให้จำเลยคืนเงิน หรือใช้เงินเท่ากับจำนวนเงินรางวัลที่หนึ่งให้แก่โจทก์ร่วมได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 แต่ได้ความว่าในการขอรับเงินรางวัล จำเลยทั้งสองได้รับเงินมาเพียง 3,980,000 บาท เพราะต้องเสียอากรแสตมป์ 20,000 บาท จำเลยทั้งสองต้องคืนหรือใช้เงินจำนวนเท่าที่ได้รับมาเท่านั้น และโจทก์ (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ร่วมซึ่งได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำ ความผิดของจำเลยทั้งสองย่อมมีสิทธิที่จะขอให้บังคับจำเลยทั้งสองใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วม โดยเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ต้องใช้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 440 ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 1.4 อันตราย ความเสื่อมเสีย และความเสียหายนั้นต้องเกิดขึ้นเนื่องมาจากการกระทำ ความผิดของจำเลย คือต้องเป็นผลโดยตรงจากการกระทำ ความผิดของจำเลยตามที่โจทก์ฟ้อง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.6093/2555 ศาลพิพากษาให้ขับไล่จำเลยที่ 1 และบังคับให้จำเลยที่ 1 ชำระค่าเสียหายเดือนละ 30,000 บาท แก่โจทก์ร่วม ต่อมาจำเลยที่ 1 ขายทรัพย์สินของตนให้แก่จำเลยที่ 2 เพื่อมิให้โจทก์ร่วมได้รับชำระหนี้การที่โจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้จำเลยที่ 1 ชำระเงินตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นเดือนละ 30,000 บาท ในคดีที่โจทก์ร่วมร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 1 ในฐานะโจทก์ร่วม โจทก์ร่วมจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่โจทก์ร่วมได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ความผิดฐานโจทก์ร่วมของจำเลยทั้งสอง โจทก์ร่วมจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่โจทก์ร่วมได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.6258/2559 โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสและได้รับอันตรายแก่กาย คำร้องขอของโจทก์รวมทั้งสองที่ขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีสินค้ายานยนต์ได้รับความเสียหาย ค่าเสียหายของรถยนต์ ค่าลากรถยนต์และค่าเช่ารถคันอื่นมาใช้ทดแทน เป็นค่าสินไหมทดแทน นอกเหนือจากที่สามารถเรียกได้ในกรณีทำให้เสียหายแก่ร่างกาย จึงไม่ใช่คำขอบังคับให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคสาม

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.10672/2559 แม้ พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 มาตรา 73 จะบัญญัติว่า ในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออาคารที่อยู่ใกล้ชิดหรือติดต่อกับอาคารที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือบุคคลซึ่งความเป็นอยู่หรือการใช้สอยที่ดินหรืออาคารถูกระทบกระเทือนเนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้เสียหายตามกฎหมาย และศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ผู้ร้องเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ แต่ ปราบกฏว่าโจทก์ (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฟ้องกล่าวหาว่า จำเลยร่วมกันกระทำความผิดฐานฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของผู้ครอบครองอาคารทำการรื้อถอนอาคารส่วนที่จำเลยเป็นผู้ดำเนินการร่วมกันดัดแปลงขึ้นด้วยการต่อเติมอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กบนที่ว่างด้านหลังเชื่อมต่ออาคารหลังเดิมให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง มิได้ฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันดัดแปลงต่อเติมอาคาร แต่โจทก์ร่วมยื่นคำร้องโดยอ้างว่าได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากจำเลย (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ทำการก่อสร้างเพิ่มเติมอาคารอันเป็นคนละข้อหากับที่โจทก์ฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิด และไม่ปรากฏว่าโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากจำเลยกระทำความผิดฐานฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น โจทก์ร่วมจึงต้องห้ามมิให้ยื่นคำร้องขอบังคับให้จำเลยทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากจำเลยทั้งสองทำการก่อสร้างต่อเติมอาคารมาในคดีนี้ หากโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างต่อเติมอาคารของจำเลยจริงก็ต้องยื่นฟ้องเป็นคดีใหม่ต่างหาก

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 1.5 กรณีผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ต้องยื่นคำร้องขอโดยผู้แทนโดยชอบ

ธรรม (ฎ.356/59)

ฎ.356/2559 คำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของโจทก์ร่วมซึ่งถือว่าเป็นคำฟ้องตาม ป.วิ.พ. บรรยายว่า ก่อนตายผู้ตายอยู่กินฉันสามีภริยากับ ส. ซึ่งเลิกร่างกันก่อนผู้ตายถึงแก่ความตาย มีบุตรด้วยกัน 2 คน คือเด็กชาย น. อายุ 9 ปี และเด็กชาย ก. อายุ 5 ปี ก่อนตายผู้ตายมีหน้าที่ในฐานะบิดาเลี้ยงดูแลดูแลจนส่งเสียให้การศึกษาแก่บุตร (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- การร่วมกันทำละเมิดของจำเลยเป็นเหตุให้บุตรทั้งสองของผู้ตายต้องขาดไร้อุปการะ ทำให้โจทก์ร่วมต้องรับภาระหน้าที่เลี้ยงดูผู้เยาว์แทนผู้ตายต่อไปขอคิดค่าขาดไร้อุปการะ 500,000 บาท เด็กชายทั้งสองเป็นผู้เยาว์ไม่อาจยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยทั้งหกร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วยตนเองได้ ต้องให้ผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นผู้ยื่นคำร้องแทน เมื่อโจทก์ร่วมเป็นเพียงบิดาของผู้ตายไม่ใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กชายทั้งสองจึงไม่มีสิทธิเรียกค่าขาดไร้อุปการะแทนเด็กชายทั้งสองบุตรผู้ตายได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

1.6 แม้ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย แต่เป็นผู้เสียหายทางแพ่งก็มีสิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา 44/1 เดิมคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยแยกต่างหาก โดยบางคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้เสียหายตามมาตรา 44/1 มีความหมายเหมือนกับผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งย่อมต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยด้วย เช่น ฎ.8794/2556 และ ฎ.6300/2558

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

บางคำพิพากษาฎีกาก็รับวินิจฉัยคำร้องตามมาตรา 44/1 ให้ เช่น ฎ.8998/2556 และ ฎ.5589/2557 แต่ในปี 2560 ศาลฎีกามีมติที่ประชุมใหญ่เปลี่ยนแนวคำวินิจฉัยนี้เห็นว่า ผู้เสียหายที่มีส่วนในการกระทำความผิดด้วยแม้ไม่ใช่ผู้เสียหายในทางนิตินัยในคดีอาญาก็เป็นผู้เสียหายในทางแพ่ง จึงสามารถยื่นคำร้องเรียกค่าเสียหายตามมาตรา 44/1 ได้ จึงเป็นการยุติปัญหานี้ได้ (ฎ.5400/2560 ประชุมใหญ่)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.8794/2556 ผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด จึงมิใช่

ผู้เสียหายโดยนิตินัย คำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม
ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง ย่อมเป็นอันตกไป กรณีเป็นเรื่องที่โจทก์ร่วม
ต้องว่ากล่าวเอากับจำเลยเป็นคดีแพ่งซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ
ความสงบเรียบร้อย แม้จำเลยมิได้ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเอง
ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบ มาตรา 225

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.6300/2558 โจทก์ฟ้องว่า จำเลยและ ส. ต่างขับรถจักรยานยนต์

โดยประมาท เป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ที่จำเลยและ ส. ขับเฉี่ยวชนกัน ทำ
ให้รถจักรยานยนต์ทั้งสองคันได้รับความเสียหาย ส. ถึงแก่ความตายและ
จำเลยได้รับอันตรายแก่กาย เมื่อ ส. มีส่วนประมาทด้วย ส. ไม่ใช่ผู้เสียหาย
โดยนิตินัยสำหรับความผิดตาม ป.อ. มาตรา 291 ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(4)
ผู้ร้องซึ่งเป็นบุตรของ ส. ไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่า
สินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

หมายเหตุ เมื่อมีคำพิพากษาฎีกาที่ออกโดยมติที่ประชุมใหญ่เปลี่ยน
แนวไปแล้ว คำวินิจฉัยเช่นนี้จึงใช้อ้างอิงไม่ได้แล้ว

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.8998/2556 จำเลยและโจทก์ร่วมต่างมีส่วนประมาทมิได้ยิ่งหย่อน
ไปกว่ากัน แต่การที่ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในกรณีที่เหตุละเมิดเกิดขึ้น
เพราะความประมาทของทั้งสองฝ่ายนั้น ศาลจะต้องวินิจฉัยตามพฤติการณ์
และความร้ายแรงแห่งละเมิด แต่โจทก์ร่วมเป็นฝ่ายได้รับความเสียหายเป็น
อันตรายแก่กายจนทุพพลภาพในขณะที่จำเลยคงได้รับความเสียหายเพียง
รถยนต์กระบะได้รับความเสียหายโดยที่จำเลยไม่ได้รับบาดเจ็บ ศาลอุทธรณ์
ภาค 6 ชอบที่จะพิพากษาให้จำเลยชำระค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.5589/2557 แม้ผู้เสียหายมีส่วนประมาทด้วย แต่เมื่อศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยมีส่วนประมาทมากกว่า ผู้เสียหายย่อมมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 โดยจำเลยจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่จำเลยก่อมากกว่าตาม ป.พ.พ. มาตรา 223 วรรคแรก ประกอบมาตรา 442

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.7602/2562 ข้อความตามมาตรา 44/1 ที่บัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้นั้นย่อมมีความหมายในตัวว่า หมายถึงผู้มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน จึงมีความหมายที่แตกต่างกับความหมายของผู้เสียหายที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 (4) การตีความคำว่าผู้เสียหายตามมาตรา 44/1 จึงไม่ต้องถือตามความหมายเช่นเดียวกับมาตรา 2 (4) ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ใดจะมีสิทธิยื่นคำร้องต้องพิจารณาจากสิทธิในคดีแพ่ง ไม่ใช่กรณีที่จะนำความหมายของคำว่าผู้เสียหายในทางคดีอาญา เช่น เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยมาใช้บังคับ

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ปัจจุบัน แนวบรรทัดฐานชัดเจนเดินตามฎ.ประชุมใหญ่ ทั้งนำมาวินิจฉัยเรื่องไม่ต้องห้ามอุทธรณ์และฎีกาตามคดีอาญาด้วย ตาม ฎ.1285/61
- ฎ. 5400/2560 (ประชุมใหญ่) ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 บัญญัติว่า "ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุที่ได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจหรือได้รับความ

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- เสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้" เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์จะช่วยให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายในทางแพ่งได้รับความสะดวกรวดเร็วในการได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแพ่งเป็นอีกคดีหนึ่ง ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาจะได้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน โดยให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในคดีอาญาทุกประเภทที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ต่อเนืองไปได้เพื่อให้การพิจารณาคดีส่วนแพ่งเป็นไปโดยรวดเร็วดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้าย พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.อ. (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2548 นั้น

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- แม้ตาม ป.วิ.อ. ได้มีคำอธิบายคำว่าผู้เสียหายไว้ในมาตรา 2 (4) แต่ข้อความตามมาตรา 44/1 ที่บัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้นั้น ย่อมมีความหมายในตัวเองว่า หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน จึงมีความหมายที่แตกต่างชัดกับความหมายของผู้เสียหายที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 (4) การตีความคำว่าผู้เสียหายตามมาตรา 44/1 จึงไม่ต้องถือตามความหมายเดียวกับมาตรา 2(4)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ทั้งนี้เป็นไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา 1 ที่บัญญัติว่า "ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้วให้ถือตามความหมายดังได้อธิบายไว้ เว้นแต่ข้อความในต้นบทจะขัดกับคำอธิบายนั้น" ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ใดจะมีสิทธิยื่นคำร้องต้องพิจารณาจากสิทธิในทางแพ่ง ไม่ใช่กรณีที่จะนำความหมายของคำว่า ผู้เสียหายในทางอาญา เช่น เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 5 (2) มาบังคับใช้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- สำหรับคดีนี้ผู้ร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนมา 2 ส่วน คือ ค่าเสียหายของรถยนต์ของ ผ. และค่าขาดรายได้รูปการะ สำหรับค่าเสียหายของรถยนต์ ผ. เป็นผู้เสียหายในฐานะเจ้าของรถ เมื่อ ผ. ถึงแก่ความตายไปแล้ว สิทธิในการเรียกค่าเสียหายเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาท ผู้ร้องเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ ผ. จึงใช้สิทธิในฐานะทายาทเรียกค่าสินไหมทดแทน

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ส่วนนี้ได้ และค่าขาดไว้อุปการะนั้น ผู้ร้องในฐานะภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ ผ. เป็นผู้ได้รับความเสียหายโดยตัวของผู้ร้องเองตาม ป.พ.พ. มาตรา 443 วรรคสาม และมาตรา 1461 วรรคสอง ผู้ร้องจึงมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนส่วนนี้ได้เช่นกัน ส่วนความประมาทของ ผ. นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ไม่ทำให้สิทธิของผู้ร้องที่จะขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหมดไป

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.1285/2561 การที่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 เป็นการใช้สิทธิยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ มิใช่เป็นคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเองโดยตรง จึงต้องถือว่าคำพิพากษาในส่วนที่ผู้เสียหายเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีส่วนอาญา

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ทั้งการพิพาทคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ศาลจำเป็นต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพาทคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 ดังนั้นสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนในคดีส่วนแพ่งดังกล่าว ต้องถือคดีส่วนอาญาเป็นหลัก หากคดีส่วนอาญาขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา ฉะนั้นการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาในคดีส่วนแพ่งจึงเป็นการไม่ชอบ จึงให้เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นดังกล่าวเสียและมีคำสั่งใหม่เป็นรับฎีกาในคดีส่วนแพ่งของจำเลยที่ว่า ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากผู้ร้องไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยไว้พิจารณา

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- และเมื่อสำนวนขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรหยิบยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยโดยเห็นว่าการพิจารณาว่าผู้ใดจะมีสิทธิยื่นคำร้องต้องพิจารณาจากสิทธิในทางแพ่ง ไม่ใช่กรณีที่จะนำความหมายของคำว่า ผู้เสียหายในคดีอาญา เช่น เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยมาบังคับใช้ และเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้เสียหายที่ 1 ใช้ไม้ตีจำเลยบริเวณท้ายทอย

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- แล้วผู้ร้องเข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหายที่ 1 โดยเข้าห้ามมิให้จำเลยใช้มีดฟันแทงผู้เสียหายที่ 1 ขณะผู้ร้องซึ่งเป็นผู้เสียหายที่ 2 เข้าแย่งและปิดมีดจากมือจำเลย ทำให้มีดพลาดแทงถูกบริเวณท้องด้านซ้ายของผู้ร้อง มีดปักคาอยู่ พฤติการณ์แห่งคดีถือไม่ได้ว่าผู้ร้องมีส่วนร่วมกับผู้เสียหายที่ 1 (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ช่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมแก่จำเลยด้วยการใช้ไม้ตีจำเลยที่บริเวณท้ายทอย ผู้ร้องจึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลย มีสิทธิเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้ เมื่อผู้ร้องมีส่วนทำความผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วย การกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณว่าฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร ตาม ป.พ.พ. มาตรา 442 ประกอบมาตรา 223 วรรคหนึ่ง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

2. หลักเกณฑ์การยื่นคำร้อง บัญญัติไว้ในมาตรา 44/1 วรรคสอง และวรรคสาม ดังนี้

มาตรา 44/1 วรรคสอง บัญญัติว่า “การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มี การสืบพยานให้ยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี และให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้อง ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

และผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่งนั้น ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง หากศาลเห็นว่าคำร้องนั้นยังขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้ชัดเจนก็ได้”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

มาตรา 44/1 วรรคสาม บัญญัติว่า “คำร้องตามวรรคหนึ่งจะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และในกรณีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการตามความในมาตรา 43 แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ตามบทบัญญัติดังกล่าว มีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1 กรอบระยะเวลา คือ ต้องยื่นก่อนเริ่มสืบพยาน หากไม่มีการสืบพยานต้องยื่นก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี อย่างไรก็ตาม ในเรื่องนี้ศาลไม่ได้เคร่งครัดนักว่าต้องก่อนเริ่มสืบพยาน เช่นมีการสืบพยานประเด็นไปบ้างแล้วแต่ศาลชั้นต้นอนุญาตก็ถือว่าอนุญาตโดยชอบ

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.6295/2558 แม้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคสอง กำหนดว่า การยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน คดีนี้โจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหลังจากสืบพยานประเด็นโจทก์ไปแล้วก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานกระบวนการพิจารณา ว่า **ทนายผู้ร้องแถลงต่อศาลชั้นต้นขอยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายใน 7 วัน นับแต่วันนี้** เนื่องจากยังไม่ทำคำร้องดังกล่าว เท่ากับทนายผู้ร้องมี

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ความประสงค์ขอให้ศาลชั้นต้นใช้อำนาจทั่วไปที่มีอยู่กำหนดเวลาให้โจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน **เมื่อศาลชั้นต้นอนุญาต เท่ากับศาลชั้นต้นได้กำหนดเวลาให้โจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว** เมื่อโจทก์ร่วมได้ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นอนุญาต การที่ศาลชั้นต้นรับคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของโจทก์ร่วมไว้พิจารณาจึงชอบแล้ว

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 2.2 **แบบของคำร้อง** คือ คำร้องต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง เนื่องจากมาตรา 44/1 วรรคสองบัญญัติถึงผลของการยื่นคำร้องไว้ว่า **“ให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่งป.วิ.พ.และผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่งนั้น”** จึงต้องนำบทบัญญัติในวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับใช้ด้วย เช่น หลักการในคดีแพ่งเรื่อง นอกประเด็นหรือเกินคำขอ (ฎ.3035-3037/59) อุทธรณ์ที่ไม่โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้น อุทธรณ์ข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว (ฎ.482/55)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.3035-3037/2559 โจทก์ร่วมที่ 2 ยื่นคำร้องในสำนวนแรกขอให้
บังคับจำเลยที่ 1 ร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยไม่ได้ขอให้จำเลยที่ 1
ชำระดอกเบี้ย ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
ให้แก่โจทก์ร่วมที่ 2 พร้อมดอกเบี้ย เป็นการพิพากษาเกินคำขอเป็นการมิ
ชอบ

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.482/2555 คำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ร้อง
ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 ระบุว่า ค่าปลงศพตั้งแต่วันที่ 21 ถึง 28
กุมภาพันธ์ 2549 เป็นเวลา 8 วัน เสียค่าใช้จ่ายไปทั้งหมด 150,000 บาท
จำเลยให้การในคดีส่วนแบ่งว่า ค่าปลงศพจริงไม่เกินวันละ 5,000 บาท รวม
เวลา 8 วัน ไม่เกิน 40,000 บาท แสดงว่าจำเลยไม่ได้โต้แย้งเรื่องระยะเวลา
จัดงานศพ 8 วัน อุทธรณ์ของจำเลยที่ว่า การจัดงานศพไม่เกิน 5 วัน
จึงเป็นเรื่องนอกประเด็น และเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ว่ากันมาแล้วโดย
ชอบในศาลชั้นต้น

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ศาลชั้นต้นกำหนดค่าปลงศพ คำนวณแล้วเท่ากับวันละ 12,500 บาท
จำเลยอุทธรณ์ว่าค่าปลงศพน่าจะไม่เกินวันละ 15,000 บาท เป็นอุทธรณ์ที่
มิได้โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้น ถือเป็นอุทธรณ์ไม่ขัดแย้งตาม ป.
วิ.พ. มาตรา 225 วรรคหนึ่ง จึงไม่มีประเด็นเรื่องค่าปลงศพในชั้น
อุทธรณ์ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยเรื่องค่าปลงศพเพราะเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่า
กล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 1 ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 249
วรรคหนึ่ง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

อย่างไรก็ตาม สำหรับเรื่องฟ้องเคลือบคลุม ไม่ได้นำมาใช้ใน
เรื่องนี้เนื่องจาก มาตรา 44/1 วรรคสองตอนท้าย บัญญัติให้ศาลสั่งให้
แก้ไขคำร้องที่เคลือบคลุมให้ชัดเจนได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 2.3 ลักษณะต้องห้ามของคำร้อง เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 44/1
วรรคสาม คือ

(1) ห้ามมิให้มีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่า
สินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญา
เช่น คำขอให้ขับไล่

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- (2) ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

ฎ.12204/2556 โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่อยู่อาศัยของผู้เสียหายที่ 3 ใช้ขวดย่น้ำมัน 3 ขวด ขว้างปาเข้าไปในบ้านพักอันเป็นการทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินของผู้เสียหายที่ 3 เป็นเหตุให้พดลมตั้งโต๊ะแตกเสียหาย คิดเป็นเงิน 1,200 บาท ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายที่ 3 ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอ้างว่า จำเลยยังป็นเข้าไปในร้านที่เกิดเหตุ ทำให้สิ่งของภายในร้านเสียหาย พดลมตั้งพื้น 1 ตัว ราคา

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 1,800 บาท น้ำมันเบนซิน 5 ขวด ราคา 200 บาท และทำให้สิ่งของอื่นในร้านเสียหาย 3,200 บาท ค่ากระทบกระเทือนทางจิตใจ 10,000 บาท นั้น แม้ผู้เสียหายที่ 3 จะมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่คำร้องดังกล่าวจะมีค่าขอประการอื่นที่มีใช้ค่าขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคสาม ที่ผู้เสียหายที่ 3 เรียกร้องให้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- จำเลยชดใช้ค่าน้ำมันเบนซิน 5 ขวด ราคา 200 บาท และทำให้สิ่งของอื่นในร้านเสียหาย 3,200 บาท มิใช่เป็นการเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชดใช้จึงเป็นการไม่ชอบ แม้จำเลยไม่ได้ฎีกาในปัญหานี้ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- (3) กรณีที่พนักงานอัยการดำเนินการตามมาตรา 43 แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้ เนื่องจากพนักงานอัยการใช้สิทธิแทนผู้เสียหายไปแล้วหากให้ผู้เสียหายยื่นได้อีกย่อมเป็นฟ้องซ้อน (ฎ.21502/56) อย่างไรก็ตาม ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทนอื่น ๆ ที่พนักงานอัยการไม่ได้ขอตามมาตรา 43 ได้ เช่น ดอกเบี้ย (ฎ.1885/55)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.21502/2556 ความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องเรียกทรัพย์สินหรือราคาที่จำเลยลักไปแทนโจทก์ร่วมตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 แล้ว โจทก์ร่วมจึงไม่อาจใช้สิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนเกี่ยวกับทรัพย์ที่จำเลยลักไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 ได้อีก

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.1885/2555 พนักงานอัยการมีคำขอให้จำเลยคืนเงินจำนวน 43,150 บาท แก่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 ซึ่งต้องตามที่มาตรา 44/1 วรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการตามความในมาตรา 43 แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้ ดังนี้ โจทก์ร่วมจึงยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยคืนเงินจำนวน 43,150 บาท อีกไม่ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

การที่ศาลชั้นต้นสั่งรับคำร้องของโจทก์ร่วมในส่วนนี้จึงเป็นการไม่ชอบ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าโจทก์ร่วมต้องเสียค่าธรรมเนียมในเงินจำนวน 43,150 บาท หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ดอกเบี้ยของเงินจำนวน 43,150 บาท ไม่ใช่ทรัพย์สินหรือราคาของผู้เสียหายสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิด แต่เป็นค่าเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำผิดของจำเลย พนักงานอัยการจะมีคำขอเรียกค่าดอกเบี้ยแทนโจทก์ร่วมไม่ได้ โจทก์ร่วมจึงยื่นคำร้องในส่วนดอกเบี้ยของต้นเงินจำนวน 43,150 บาท ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ซึ่งตามมาตรา 253 วรรคหนึ่ง มิให้เรียกค่าธรรมเนียมจากโจทก์ร่วม
เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนสูงเกิน
สมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้เสียหายชำระ
ค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนได้ ดังนี้ โจทก์ร่วมจึงไม่ต้องเสีย
ค่าธรรมเนียมสำหรับการขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
ในส่วนดอกเบี้ยดังกล่าว

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

3. กระบวนพิจารณาคำร้อง บัญญัติไว้ในมาตรา 44/2 วรรคหนึ่ง ซึ่ง
บัญญัติว่า “เมื่อได้รับคำร้องตามมาตรา 44/1 ให้ศาลแจ้งให้จำเลยทราบ
หากจำเลยให้การประการใดหรือไม่ประสงค์จะให้การให้ศาลบันทึกไว้ ถ้า
หากจำเลยประสงค์จะทำคำให้การเป็นหนังสือให้ศาลกำหนดระยะเวลายื่น
คำให้การตามที่เห็นสมควร และเมื่อพนักงานอัยการสืบพยานเสร็จ ศาลจะ
อนุญาตให้ผู้เสียหายนำพยานเข้าสืบถึงค่าสินไหมทดแทนได้เท่าที่จำเป็น
หรือศาลจะพิจารณาพิพากษาคดีอาญาไปก่อนแล้วพิจารณาพิพากษาคดี
ส่วนแพ่งในภายหลังก็ได้”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

กระบวนการพิจารณามีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 ศาลต้องแจ้งคำร้องของผู้เสียหายให้จำเลยหรือทนายจำเลย

ทราบ แม้ตัวบทจะให้แจ้งจำเลย แต่เนื่องจากเป็นคดีส่วนแพ่ง บางกรณีคดีอาญานั้นอาจเป็นคดีที่จำเลยได้รับอนุญาตให้พิจารณาลับหลังจำเลย การแจ้งแก่จำเลยอาจไม่สะดวก การแจ้งแก่ทนายจำเลยก็มีผลเท่ากับแจ้งจำเลยเพราะทนายจำเลยถือเป็นคู่ความในคดีแพ่งตามนิยามของป.วิ.พ.

มาตรา 1(11)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

3.2 จำเลยมีสิทธิยื่นคำให้การหรือไม่ก็ได้ มาตรา 44/2 วรรคหนึ่ง รับรองสิทธิของจำเลยในเรื่องนี้ไว้ว่าจะไม่ให้การก็ได้ ดังนั้นศาลจะนำบทบัญญัติเรื่องการขาดนัดใน ป.วิ.พ.มาใช้ไม่ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

3.3 ผู้เสียหายมีหน้าที่นำสืบถึงค่าสินไหมทดแทนที่ตนเรียกร้อง

เนื่องจากหลักเกณฑ์การกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 47 วรรคสอง มีว่า “ราคาทรัพย์สินที่สั่งให้จำเลยใช้แก่ผู้เสียหาย ให้ศาลกำหนดตามราคาอันแท้จริง ส่วนจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนอย่างอื่นที่ผู้เสียหายจะได้รับนั้น ให้ศาลกำหนดให้ตามความเสียหายแต่ต้องไม่เกินคำขอ” หากจำเลยให้การต่อสู้ในคดีส่วนแบ่งผู้เสียหายจึงต้องนำสืบตามข้อกล่าวอ้าง โดยศาลอาจอนุญาตให้สืบหลังจากอัยการสืบพยานเสร็จ หรือจะพิจารณาพิพากษาคดีอาญาไปก่อน แล้วพิจารณาพิพากษาคดีส่วนแบ่งในภายหลังก็ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.7053/2555 คดีส่วนอาญาเป็นคดีความผิดที่กฎหมายกำหนด

อัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกไม่ถึงห้าปี เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 176 วรรคหนึ่ง การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นในคดีส่วนอาญาชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนที่ศาลชั้นต้นมิได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในคดีส่วนแบ่ง ถือเป็นความผิดพลาดบกพร่องเฉพาะในคดีส่วนแบ่งและมีได้มีผลกระทบใดๆ ต่อคดีส่วนอาญา

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ทั้งศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีส่วนอาญาไปก่อนแล้วพิจารณาพิพากษาคดีส่วนแพ่งในภายหลังได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/2 วรรคหนึ่ง จึงชอบที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาเฉพาะส่วนแพ่งต่อไปเท่านั้น

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 3.4 ศาลมีอำนาจตั้งทนายความให้ผู้เสียหายที่ยื่นคำร้องได้ เนื่องจากต้องมีการสืบพยานเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทน อาจไม่อยู่ในวิสัยที่จะทำได้เอง จำต้องมีทนายความแต่บางกรณีผู้เสียหายยากจน มาตรา 44/2 วรรคสอง จึงบัญญัติให้ศาลมีอำนาจตั้งทนายความให้ โดยบัญญัติว่า “ถ้าความปรากฏต่อศาลว่าผู้ยื่นคำร้องตามมาตรา 44/1 เป็นคนยากจนไม่สามารถจัดหาทนายความได้เอง ให้ศาลมีอำนาจตั้งทนายความให้แก่ผู้นั้น โดยทนายความที่ได้รับแต่งตั้งมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 4. ค่าธรรมเนียม คือค่าขึ้นศาลที่ศาลเรียกเก็บในการดำเนินคดี ซึ่ง ป.วิ.พ. มาตรา 149 เรียกว่า ค่าธรรมเนียมศาล โดยหลักในคดีอาญาไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 252 ซึ่งก็นำมาใช้แก่คำขอ ส่วนแบ่งตามมาตรา 43 และคำร้องขอค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 44/1 ด้วย อย่างไรก็ตามศาลมีอำนาจสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือบางส่วนได้ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนสูงเกินสมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 253

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

มาตรา 252 “ ในคดีอาญาทั้งหลายห้ามมิให้ศาลยุติธรรมเรียกค่าธรรมเนียมนอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

มาตรา 253 “ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ซึ่งมีคำร้องให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินติดมากับฟ้องอาญาตามมาตรา 43 หรือมีคำขอของผู้เสียหายขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนมิให้เรียกค่าธรรมเนียมเว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนสูงเกินสมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้เสียหายชำระค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่เฉพาะบางส่วนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ และถ้าผู้เสียหายเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ถือว่าเป็นการทิ้งฟ้องในคดีส่วนแพ่งนั้น”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน หรือค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลยังต้องจัดการอะไรอีกเพื่อการบังคับ ผู้ที่จะได้รับคืนทรัพย์สินหรือราคาหรือค่าสินไหมทดแทน จำต้องเสียค่าธรรมณื่อดังคดีแพ่งสำหรับการต่อไปนั้น”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ในเรื่องนี้มีฎีกาวินิจฉัยไว้เป็นหลักเกณฑ์ได้ดังนี้

- ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพราะ ป.วิ.อ. บัญญัติเรื่องค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้โดยเฉพาะแล้วในมาตรา 253 จึงไม่นำ ป.วิ.พ.มาใช้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.9703/2558 ป.วิ.อ. มาตรา 253 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ซึ่งมีคำร้องให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินติดมากับฟ้องอาญาตามมาตรา 43 หรือมีคำขอของผู้เสียหายขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมิให้เรียกค่าธรรมเนียม เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนสูงเกินสมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้เสียหายชำระค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่เฉพาะบางส่วนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ และถ้าผู้เสียหายเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ถือว่าเป็นการทิ้งฟ้องในคดีส่วนแพ่งนั้น”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

● โจทก์ทั้งสองยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม
ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 เมื่อ ป.วิ.อ. บัญญัติเรื่องค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการ
ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้
โดยเฉพาะแล้ว กรณีจึงไม่อาจนำ ป.วิ.พ. มาตรา 149 มาใช้บังคับได้
โจทก์ทั้งสองจึงมีต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลและนำค่าธรรมเนียมมาวาง
ศาลพร้อมกับคำฟ้องตามบทบัญญัติดังกล่าว คำฟ้องโจทก์ทั้งสองในคดี
ส่วนแบ่งจึงชอบแล้ว

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

● ฎ.1885/2555 ดอกเบี้ยของเงินจำนวน 43,150 บาท ไม่ใช่ทรัพย์สิน
หรือราคาของผู้เสียหายสูญหายไปเนื่องจากการกระทำผิด แต่เป็นค่าเสียหาย
ในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำผิดของจำเลย เพราะฉะนั้น
พนักงานอัยการจะมีคำขอเรียกค่าดอกเบี้ยแทนโจทก์ร่วมไม่ได้ โจทก์ร่วมจึง
ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนดอกเบี้ยได้ (มี
ต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ซึ่งตามมาตรา 253 วรรคหนึ่ง มิให้เรียกค่าธรรมเนียมจากโจทก์ร่วม
เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนสูงเกินสมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้เสียหายชำระค่าธรรมเนียมศาล

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- คำพิพากษาส่วนแพ่งศาลต้องสั่งเกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมด้วย

ฎ.9842/2559 ในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาที่ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 คำพิพากษาส่วนแพ่งศาลต้องสั่งเกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 40 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 141, 149 และ 161

หมายเหตุ ปกติสั่งว่า ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- - สำหรับค่าทนายความ
- เดิมศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ศาลจะสั่งให้ใช้ค่าทนายความแทนกันไม่ได้ เช่น **ฎ.13630/2555,778/2556** ต่อมาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า สั่งให้ใช้แทนหรือให้เป็นพับก็ได้ เช่น **ฎ.441/2557**

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

-
ฎีกาที่วินิจฉัยไม่อาจพิพากษาให้มีการชดใช้ค่าทนายความแก่กันได้

ฎ.13630/2555 คดีที่โจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสอง ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา 253 วรรคหนึ่ง มิให้เรียกค่าธรรมเนียมจากโจทก์ร่วม แม้ ป.วิ.พ. มาตรา 161 วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 40 กำหนดให้คู่ความที่แพ้คดีเป็นผู้รับผิดชอบ ในชั้นที่สุดสำหรับค่าค่าธรรมเนียมทั้งปวงก็ตาม (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- แต่เมื่อคดีนี้โจทก์ร่วมไม่ได้เสียค่าธรรมเนียมและห้ามมิให้ศาลยุติธรรมเรียกค่าธรรมเนียมตามป.วิ.อ. มาตรา 252 และมีใช้กรณีที่ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่แพ้คดีใช้ค่าธรรมเนียมแทนอีกฝ่ายหนึ่งได้ตามป.วิ.อ. มาตรา 255 จึงไม่อาจกำหนดให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าทนายความให้โจทก์ร่วม

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎีกาที่วินิจฉัยว่าสั่งให้ใช้ค่าทนายความได้
- ฎ.441/2557 ค่าทนายความใช้แทนไม่ใช่ค่าธรรมเนียมที่ ป.วิ.อ. มาตรา 253 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้มิให้เรียก แต่เป็นค่าฤชาธรรมเนียมอย่างหนึ่งซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดได้ตามดุลพินิจ คดีนี้มีโจทก์ร่วมทั้งสองแต่งตั้งทนายความดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีส่วนแพ่ง ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดค่าทนายความให้จำเลยใช้แทนแก่โจทก์ร่วมทั้งสองได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี ตามมาตรา 253 วรรคสองและ 254

ฎ.14071-14072/2555 กรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 นั้น มาตรา 253 วรรคหนึ่ง มิให้เรียกค่าธรรมเนียม ส่วนที่ มาตรา 253 วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คืน หรือใช้ราคาทรัพย์สิน หรือค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลยังต้อง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

จัดการอะไรอีกเพื่อการบังคับ ผู้ที่จะได้รับคืนทรัพย์สินหรือราคาหรือค่าสินไหมทดแทน จำต้องเสียค่าธรรมเนียมดังคดีแพ่งสำหรับการต่อไป นั้น หมายถึงค่าธรรมเนียมในชั้นบังคับคดี และที่มาตรา 255 บัญญัติว่า ในคดีดังบัญญัติในมาตรา 253 วรรคสอง และมาตรา 254 ถ้ามีคำขอ ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่แพ้คดีใช้ค่าธรรมเนียมแทนอีกฝ่ายหนึ่งได้ หมายถึง ค่าธรรมเนียมในชั้นบังคับคดีตามมาตรา 253 วรรคสอง หรือค่าธรรมเนียมในคดีที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ตามมาตรา 254 และต้องมีคำขอทั้งสองกรณี

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- อนึ่ง ผู้เสียหายจะบังคับคดีค่าสินไหมทดแทนได้ต่อเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว
- ฎ.11216/2555 คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายให้ถือคดีอาญาเป็นหลัก จึงจะฟังข้อเท็จจริงในคดีส่วนแพ่งให้แตกต่างไปจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคดีส่วนอาญาที่ฟังเป็นยุติแล้วไม่ได้ ทั้งมาตรา 44 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการฟ้องคดีอาญาและเรียกค่าสินไหมทดแทน คดีส่วนแพ่งย่อมรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีส่วนอาญา เมื่อ ป.วิ.อ. ภาค 6 หมวด 1 -

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- การบังคับตามคำพิพากษา มาตรา 245 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า ซึ่งมีความหมายว่าการบังคับคดีตามคำพิพากษาในคดีอาญาจะกระทำได้ต่อเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ดังนั้น คดีส่วนแพ่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคดีส่วนอาญาจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วยเช่นเดียวกัน เมื่อคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค 8 คดียังไม่ถึงที่สุด โจทก์ร่วมซึ่งเป็นผู้เสียหายจึงไม่อาจขอให้ออกคำบังคับและหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ ส่วนที่ขอให้ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องขอทุเลาการบังคับคดีของจำเลยระหว่างอุทธรณ์นั้น เป็นอำนาจเฉพาะของศาลแต่ละชั้น

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 5.กรณีจำเลยตาย คดีส่วนแพ่งยังดำเนินการต่อไปได้ เพราะสิทธิดำเนินคดีอาญาเท่านั้นที่ระงับไป แต่คดีส่วนแพ่งยังดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยการเรียกทนายาทของจำเลยเข้ามาเป็นคู่ความแทนได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.21386/2556 คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์และยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 เมื่อจำเลยที่ 2 ถึงแก่ความตาย สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมสำหรับจำเลยที่ 2 ย่อมระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา 39(1) ให้จำหน่ายคดีเฉพาะส่วนอาญา สำหรับคดีส่วนแพ่งเมื่อโจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้เรียก ส. บุตร และผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 2 เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่จำเลยที่ 2

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ผู้มรณะ และข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ส. เป็นทายาทและผู้จัดการมรดกของ
จำเลยที่ 2 จึงมีคำสั่งตั้ง ส. เข้ามาเป็นคู่ความแทนจำเลยที่ 2 ผู้มรณะ

หมายเหตุ เดิมมี ฎ.1384/55 วินิจฉัยว่า คดีอาญาเป็นหลัก เมื่อ
จำเลยตาย คำร้องตามมาตรา 44/1 ย่อมตกไปด้วย ต่อมา มี ฎ.20896/56
และ ฎ.21386/56 วินิจฉัยว่า ระบุไปเฉพาะคดีอาญา คดีส่วนแพ่งเรียก
ทายาทเข้ามาเป็นคู่ความแทนได้ จึงเป็นการกลับหลักเดิม

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ. 13361/2558 คดีอาญา จำเลยถึงแก่ความตายระหว่างพิจารณาคดีของศาล
ฎีกา สิทธินำคดีอาญามาฟ้องยอมระบุไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา 39 (1) จึงให้
จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ สำหรับคดีส่วนแพ่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการตาม
ป.วิ.พ. มาตรา 42 หากครบกำหนดหนึ่งปีนับแต่จำเลยถึงแก่ความตาย ไม่มีบุคคล
ได้ร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทน หรือเข้ามาตามหมายเรียกของศาลก็ให้ศาลชั้นต้น
จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

6. สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา

เดิม ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า-สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาของผู้ร้องอยู่ในบังคับข้อ
ต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกาของ ป.วิ.พ.ด้วย (ฎ.15/2560)

ต่อมา ปี 2561 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ใช้คดีอาญาเป็นหลัก เมื่อคดีอาญายัง
ไม่ยุติ คดีส่วนแพ่งย่อมอุทธรณ์ฎีกาได้ เพราะต้องฟังข้อเท็จจริงตาม
คดีอาญา ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 46 (ฎ.1285/2561)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.1285/2561 การที่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลย
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 เป็นการใช้สิทธิยื่นคำ
ร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ มิใช่เป็นคดีที่ผู้เสียหายฟ้อง
เองโดยตรง จึงต้องถือว่าคำพิพากษาในส่วนที่ผู้เสียหายเรียกค่าสินไหม
ทดแทนเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีส่วนอาญา (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ทั้งการพิพาทภาคีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพาทภาคีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 ดังนั้นสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนในคดีส่วนแพ่งดังกล่าว ต้องถือคดีส่วนอาญาเป็นหลัก หากคดีส่วนอาญาขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา จึงให้เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นและมีคำสั่งใหม่เป็นรับฎีกาในคดีส่วนแพ่ง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.15/2560 สิทธิในการอุทธรณ์ในคดีส่วนแพ่งตามคำร้องขอให้

จำเลยคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 ต้องพิจารณาจากทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ 1 เป็นเงิน 20,000 บาท ทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน 50,000 บาท ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 40

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- พนักงานอัยการฎีกาถือว่าคำร้องขอให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนฎีกาด้วย

ฎ.5418/2559 ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับ จำเลยชดเชยจำนวน 200,000 บาท ศาลชั้นต้นกำหนดให้ 50,000 บาท แม้ผู้เสียหายจะไม่ได้อุทธรณ์ฎีกาแต่คดีนี้เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ผู้เสียหายยื่นคำร้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 ซึ่งบัญญัติว่า “ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย... อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้...”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- เจตนารมณ์ของกฎหมายมาตราดังกล่าวเพื่อต้องการให้ผู้เสียหายโดยนิตินัย ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดของจำเลยสามารถยื่นคำร้อง ให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเข้ามาในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็น โจทก์ฟ้องจำเลยโดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้เสียหายไปดำเนินคดีส่วนแพ่งเป็นคดี ต่างหาก ตามหลักเพื่อความสะดวก รวดเร็วและเป็นธรรม (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- โดยถือเอาสภาพข้อหา ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาตามคำฟ้องของ พนักงานอัยการ ส่วนผู้เสียหายเพียงแต่ยื่นคำร้องเรียกร้องค่าสินไหม ทดแทนให้จำเลยชดใช้เป็นส่วนคำบังคับ เมื่อพนักงานอัยการยื่นฎีกา จึงถือว่าคำร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายได้ฎีกา ด้วยทำนองเดียวกับ ป.วิ.อ. มาตรา 43 ทั้งปัญหาดังกล่าวเป็นข้อ กฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 ผู้เสียหายจึงมีสิทธิได้รับเงินค่าสินไหมทดแทนตามที่ ศาลชั้นต้นกำหนดดังกล่าว

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

-ผู้ร้องมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้

ฎ.7053/2555 ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้เสียหายที่จะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย และในวรรคสอง บัญญัติให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่งป.วิ.พ. และผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่ง (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

เมื่อผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก่อนศาลชั้นต้นวินิจฉัยชี้ขาดคดี แต่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยเฉพาะคดีส่วนอาญา โดยมีได้มีคำพิพากษาคดีส่วนแพ่งด้วยผู้เสียหายในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่งย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คัดค้าน เพื่อให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- หากผู้เสียหายไม่ได้ขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม ผู้เสียหายในฐานะผู้ร้องไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาในชั้นคดีอาญา

ฎ.1917/2559 คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง ให้สิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเข้ามาในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ โดยไม่จำเป็นต้องไปฟ้องเป็นคดีแพ่งเรื่องใหม่ แต่มาตรา 44/1 วรรคสอง บัญญัติให้ถือว่า คำร้องดังกล่าว เป็นเพียงคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. โดยให้ถือว่าผู้เสียหายอยู่ในฐานะเป็นโจทก์ในคดีส่วนแพ่ง จึงมีสิทธิเพียงอุทธรณ์ฎีกาในคดีส่วนแพ่ง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

เท่านั้น คดีนี้พนักงานอัยการเป็นโจทก์ในคดีส่วนอาญา ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้เสียหายไม่ได้ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 30 จึงไม่มีฐานะเป็นโจทก์ร่วมที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาในคดีส่วนอาญาได้ ฎีกาของผู้ร้องที่ว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้องหรือไม่จึงเป็นการโต้แย้งข้อเท็จจริงในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาจึงไม่อาจฎีกาได้ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลต้องถือข้อเท็จจริงในชั้นคดีอาญาที่รับฟังเป็นยุติว่าจำเลยไม่ได้ร่วมกระทำผิด ตามมาตรา 46 จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้กระทำละเมิดอันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้อง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 7. ปัญหาเรื่องการกำหนดค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่งต้องฟังข้อเท็จจริงตามคดีอาญา ตามมาตรา 46 เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้คู่ความไม่อุทธรณ์ฎีกา ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยคดีส่วนแพ่งให้เป็นไปตามคดีส่วนอาญาได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.7791/2555 คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยมิได้มีการพรากผู้เสียหายที่ 1 ที่ 3 และที่ 5 ไปจากความปกครองดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเพื่อการอนาจาร แล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์ในความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเพื่อการอนาจาร การพิพากษาคดีส่วนแพ่งของจำเลยต้องถือตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 ว่าจำเลยไม่ได้พราก จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำร้องของผู้ร้องที่ 2 ที่ 4 และที่ 6 (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 มิได้พิพากษาให้ยกคำร้อง จึงเป็นการไม่ชอบ

ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มี
คู่ความโดยยกขึ้นในชั้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองและแก้ไขให้
ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสาม ประกอบมาตรา 225

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.542/2559 จำเลยใช้อาวุธปืนยิงเพื่อข่มขู่โจทก์ร่วม การกระทำ
ของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตามที่โจทก์ฟ้อง ใน
การฟังข้อเท็จจริงในคดีส่วนแพ่งจึงต้องฟังข้อเท็จจริงตามคดีอาญาตาม ป.
วิ.อ. มาตรา 46 แม้การกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา
392 แต่โจทก์ก็ได้มีคำขอให้ลงโทษตามบทบัญญัติดังกล่าว และการ
กระทำผิดตามบทบัญญัติดังกล่าวก็มีใช่เป็นการกระทำผิดที่
รวมอยู่ในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นที่ศาลสามารถลงโทษได้ตาม ป.วิ.อ.
มาตรา 192 วรรคท้าย เมื่อฟังว่าไม่กระทำผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ตามฟ้องเสียแล้ว การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ร่วม จำเลยจึงไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ร่วม ตามคำร้องของโจทก์ร่วม การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 กำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วมจึงมิใช่เป็นการกำหนดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตามฟ้องโจทก์ **ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย** แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 215 และ 225

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.21846/2556 เมื่อคดีส่วนอาญารับฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 แล้วว่า จำเลยกระทำความผิดฐานพรากเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากผู้ปกครองเพื่อการอนาจาร และฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาของตน **จำเลยจึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายทั้งสอง** ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 **ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย** ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกคดีส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัยเองเพื่อให้เป็นไปตามผลแห่งคดีอาญาได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.13361/2558 เมื่อผู้เสียหายทั้งสองยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลย

ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 คำร้องดังกล่าวย่อม
ถือเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาและไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตาม ป.วิ.อ.

มาตรา 253 วรรคหนึ่ง เมื่อคดีส่วนอาญายังไม่ถึงที่สุดเพราะโจทก์ยังคง

อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นอยู่ การกำหนดค่าสินไหมทดแทน

ในทางแพ่งซึ่งศาลจำต้องถือตามข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำ

พิพากษาส่วนอาญาดังที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา 46 จึงต้องรอฟัง

ข้อเท็จจริงในคดีส่วนอาญาให้เป็นที่ยุติเสียก่อน (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

แม้ผู้ร้องทั้งสองจะมีได้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น แต่ปัญหา

ดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์

ภาค 2 ย่อมมีอำนาจหยิบยกคดีส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัย เพื่อให้เป็นไปตามผล

แห่งคดีอาญาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 215 ที่

ศาลอุทธรณ์ภาค 2 หยิบยกคดีส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัย และกำหนดค่าสินไหม

ทดแทนให้แก่ผู้ร้องทั้งสองซึ่งเป็นผู้เสียหายคดีนี้จึงชอบแล้ว

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- 8. คำพิพากษาคดีส่วนแพ่ง บัญญัติไว้ในมาตรา 47 ว่า “คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่” ดังนั้น แม้คดีส่วนอาญาศาลพิพากษาว่าจำเลยไม่ผิด แต่จำเลยก็อาจต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.4622/2557 คดีนี้โจทก์ร่วมร้องขอให้บังคับจำเลยที่ 2 ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่ทรัพย์สินมาด้วย ซึ่งเป็นคำขอบังคับในคดีส่วนแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง และมาตรา 47 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่ แม้จำเลยที่ 2 มิได้กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ทรัพย์สินของโจทก์ร่วมเสียหายแต่ข้อเท็จจริงก็ได้ความว่า

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- จำเลยที่ 2 เป็นผู้จัดงานเลี้ยงฉลองเทศกาลปีใหม่ขึ้นที่บ้านของตนเอง การจุดพลุเป็นพิธีการส่วนหนึ่งของการเปิดงาน การที่จำเลยที่ 2 ใช้ให้จำเลยที่ 1 ทำการจุดพลุ อันเป็นสัญญาณเริ่มต้นเปิดงานต้องถือว่าจำเลยที่ 1 เป็นตัวแทนของจำเลยที่ 2 ในการจุดพลุเปิดงานเลี้ยงฉลองเทศกาลปีใหม่ ที่จำเลยที่ 2 จัดให้มีขึ้น เมื่อจำเลยที่ 1 ทำการจุดพลุโดยประมาทเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ทรัพย์สินของโจทก์รวมทั้งสองเสียหาย อันเป็นละเมิดต่อโจทก์ร่วม จำเลยที่ 2 ในฐานะตัวการยอมต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ 1 ได้กระทำไปตามคำสั่งที่จำเลยที่ 2 ใช้ให้กระทำแทนจำเลยที่ 1 ตาม ป.พ.พ. มาตรา 425 ประกอบมาตรา 427 จำเลยที่ 2 จึงต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วมด้วย

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

9. คำพิพากษาศาลฎีกา

ฎ.295/2555 โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายและได้รับอันตรายแก่กายตาม ป.อ. มาตรา 291 และ 390 ผู้ร้องได้รับความเสียหายเพราะเหตุรถยนต์ที่เฉี่ยวชนกระเด็นมาชนรถยนต์ของผู้ร้องที่จอดอยู่ ผู้ร้องไม่ใช่ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้ตายหรือเป็นผู้ได้รับอันตรายแก่กาย ผู้ร้องไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดดังกล่าว (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ส่วนความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 เป็นความผิดต่อรัฐ รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย ผู้ร้องไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดดังกล่าวเช่นเดียวกัน ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ฎ.880/2555 ผู้ร้องมิใช่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำ

ความผิดฐานลักทรัพย์โดยตรง เพียงแต่อ้างสิทธิในฐานะผู้รับประกันภัย

รถยนต์ที่ถูกจำเลยลักไปซึ่งได้คดีใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่

ผู้เสียหายที่ 2 ผู้รับประกันยอมตามสัญญาประกันภัยและมาใช้สิทธิไล่

เบี้ยเอาจากจำเลยเท่านั้น ความเสียหายของผู้ร้องที่อ้างว่าได้คดีใช้ค่า

สินไหมทดแทนไปนั้นจึงเกิดขึ้นจากความรับผิดตามสัญญาประกันภัย

มิใช่เกิดจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดของ

จำเลย (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

สิทธิเรียกร้องความเสียหายของผู้ร้องจึงมิใช่เป็นการเรียกร้องในมูลหนี้

ละเมิดเช่นเดียวกันกับผู้เสียหายทั้งสอง จึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับ

จำเลยใช้ราคาที่ผู้ร้องได้คดีใช้ไปตามสัญญาประกันภัยได้

ผู้เสียหายในคดีอาญา หมายถึงบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจาก

การกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง ซึ่งคดีนี้ผู้เสียหายในความผิดฐานลักทรัพย์

รถยนต์คือผู้เสียหายทั้งสอง และพนักงานอัยการโจทก์มีคำขอท้ายฟ้องเรียก

ให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาแทนแก่ผู้เสียหายทั้งสองเท่านั้น โดยเป็นการเรียก

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

ทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะตาม มาตรา 43 และเมื่อพิจารณาประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 แล้ว ยืนยันได้ ชัดเจนว่า สิทธิของผู้เสียหายที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนตาม มาตราดังกล่าวเป็นสิทธิเฉพาะตัวโดยแท้ของผู้เสียหายหรือผู้มี อำนาจจัดการแทนตาม มาตรา 4, 5, และ 6 เท่านั้น ผู้เสียหายที่จะ ถือว่าเป็นเจ้านี้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 50 จึงหมายถึงผู้เสียหายใน คดีอาญาเท่านั้น

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.8420-8421/2558 แม้ผู้ร้องที่ 2 มิได้เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้องที่ 1 กรณีผู้ ร้องที่ 2 จึงมิใช่ผู้ใช้อำนาจปกครองของผู้ร้องที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เยาว์ เหมือนผู้ร้องที่ 3 ที่เป็นมารดา ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองตามกฎหมายก็ตาม แต่เมื่อผู้ร้องที่ 2 เป็น บิดาที่แท้จริงของผู้ร้องที่ 1 ต้องถือว่าผู้ร้องที่ 2 อยู่ในฐานะผู้ดูแลผู้ร้องที่ 1 และเป็น ผู้เสียหายในความผิดฐานร่วมกันพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเสียจากบิดาซึ่งเป็นผู้ดูแลตาม ป.อ. มาตรา 319 วรรคแรกด้วย ผู้ร้องที่ 2 ย่อมมีสิทธิ เรียกค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 ได้

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.8710/2560 จำเลยเพียงชกต้อยและถีบผู้เสียหายยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นตัวการร่วมกับพวกใช้มีดแทงผู้เสียหายโดยมีเจตนาฆ่า จึงเป็นความผิดเพียงฐานร่วมกันใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ตาม ป.อ. มาตรา 391 (เดิม) เท่านั้น ในคดีส่วนแพ่ง การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้เสียหาย และต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเฉพาะในผลอันเกิดจากการที่ได้ใช้กำลังทำร้ายผู้เสียหาย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 เท่านั้น หากต้องรับผิดชอบในผลที่ผู้เสียหายถูกแทงจนได้รับอันตรายแก่กายอันเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่นไม่

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.2322-2323 /2561 ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 กำหนดเงื่อนไขสำคัญว่า ผู้เสียหายที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้นั้น ผู้เสียหายต้องมีสิทธิที่จะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 ในขอบเขตแห่งการที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ให้แก่มหาวิทยาลัย ร. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ จำเลยจึงได้รับการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5 ที่บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดของเจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้”

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- โดยผลของมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว ผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่มีอำนาจฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ได้ และย่อมส่งผลพลอยทำให้ผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ ไม่มีสิทธิจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.3463/2560 ผู้ร้องในฐานะพริร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตาย ยื่นคำร้องขอรับเงินที่จำเลยวางต่อศาลชั้นต้นเพื่อบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด มิได้ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์หรือยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ทั้งเงินที่จำเลยวางต่อศาลชั้นต้นก็มีใช้มรดกของผู้ตาย กรณีจึงไม่ต้องพิจารณาว่าผู้ร้องเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้ตายซึ่งเป็นผู้เสียหาย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 5 หรือมีสิทธิเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 หรือผู้ร้องเป็นทายาทของผู้ตายหรือไม่ เมื่อถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ร้องจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับเงินที่จำเลยวางต่อศาลชั้นต้น

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.1285/2561 ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้เสียหายที่ 1 ใช้ไม้ตีจำเลยบริเวณท้ายทอย แล้วผู้ร้องเข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหายที่ 1 โดยเข้าห้ามมิให้จำเลยใช้มีดฟันแทงผู้เสียหายที่ 1 ขณะผู้ร้องซึ่งเป็นผู้เสียหายที่ 2 เข้าแย่งและปิดมิดจากมือจำเลย ทำให้มีดพลาดแทงถูกบริเวณท้องด้านซ้ายของผู้ร้อง มีดปักคาอยู่ พฤติการณ์แห่งคดีถือไม่ได้ว่าผู้ร้องมีส่วนร่วมกับผู้เสียหายที่ 1 ข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมแก่จำเลยด้วยการใช้ไม้ตีจำเลยที่บริเวณท้ายทอย -

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ผู้ร้องจึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลย ผู้ร้องจึงมีสิทธิเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้ เมื่อผู้ร้องได้มีส่วนทำความผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วย การกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ร้องต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณว่าฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร ตาม ป.พ.พ. มาตรา 442 ประกอบมาตรา 223 วรรคหนึ่ง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ. 2412/2562 โจทก์ร่วมเป็นโจทก์ในคดีส่วนแพ่งด้วย เมื่อคดีส่วนอาญาขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้ว คดีส่วนแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาย่อมไม่ต้องห้ามฎีกา โจทก์ร่วมจึงไม่ต้องขออนุญาตฎีกาคดีส่วนแพ่ง คดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง เมื่อคดีส่วนแพ่งโจทก์ร่วมกับจำเลยได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลชั้นต้นพิพากษายอมความซึ่งคู่ความมิได้อุทธรณ์ คำพิพากษาตามยอม โดยจำเลยอุทธรณ์เฉพาะคดีส่วนอาญา คดีส่วนแพ่งจึงยุติและต้องบังคับตามคำพิพากษาตามยอม ศาลชอบที่วินิจฉัยให้เฉพาะคดีส่วนอาญา

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.285/2562 บทบัญญัติ ป.วิ.อ. ในส่วนการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาเป็นกระบวนการที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาความเสียหายโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และประหยัด ซึ่งบทบัญญัติมาตรา 44/1 ให้ผู้เสียหายเพียงแต่ยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้โดยไม่ต้องฟ้องร้องทางแพ่งเป็นคดีใหม่กันอีก แต่คำร้องนี้ต้องมีประเด็นเฉพาะการกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทน ส่วนข้อหาต้องอาศัยตามคำฟ้องของพนักงานอัยการ ทั้งผู้เสียหายไม่ได้ร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ -

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ดังนั้น เมื่อโจทก์อุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาคดีส่วนอาญาและศาลสูงวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำความผิดอาญาอันเป็นการทำละเมิดต่อผู้เสียหาย ศาลสูงก็ย่อมมีอำนาจวินิจฉัยความรับผิดทางแพ่งไปได้ในทำนองเดียวกับมาตรา 43 โดยไม่ต้องให้ผู้เสียหายอุทธรณ์หรือฎีกา เนื่องจากเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยเมื่อคดีส่วนอาญาฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนจึงเป็นการทำละเมิดต่อผู้ตายและทำให้ผู้ร้องต้องขาดไร้อุปการะจำเลยจึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าขาดไร้อุปการะแก่ผู้ร้องตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 และ 443 วรรคสาม

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.3789/2562 การยื่นคำร้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 เป็นการใช้สิทธิยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ มิใช่ผู้เสียหายฟ้องเองโดยตรง จึงต้องถือว่าคำพิพากษาในส่วนที่เรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษาในคดีส่วนอาญา ทั้งการพิพากษาคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตามมาตรา 46 ดังนั้น สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนในคดีส่วนแพ่งดังกล่าวต้องถือคดีส่วนอาญาเป็นหลัก -

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- หากคดีส่วนอาญาขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา แต่หากคดีส่วนอาญาต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกาหรือยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ คดีส่วนแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 40

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.6994/2562 ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญา โดยไม่ต้องไปยื่นฟ้องเป็นคดีแพ่งอีกคดีหนึ่ง คำร้องจึงเป็นคำบังคับ ส่วนสภาพข้อหาและข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา ต้องอาศัยข้อเท็จจริงตามคำฟ้องของพนักงานอัยการเป็นหลัก หากศาลพิพากษาลงโทษจำเลย ผู้เสียหายก็ย่อมมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนตามที่มาตรา 44/1 ได้บัญญัติไว้ทำนองเดียวกับมาตรา 43 ซึ่งให้อำนาจพนักงานอัยการมีสิทธิเรียกให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแทนผู้เสียหาย -

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- และศาลมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนโดยใช้ราคาทรัพย์สิน โดยไม่คำนึงถึงว่าพนักงานอัยการอุทธรณ์ฎีกาคำขอให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแทนผู้เสียหายหรือไม่ จึงไม่อาจนำกฎหมายวิธีสบัญญัติเรื่องอุทธรณ์ฎีกามาตัดสิทธิผู้เสียหาย ทั้งปัญหาตามมาตรา 44/1 เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสอง ศาลอุทธรณ์ภาค 9 ย่อมมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายได้ และคำพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่ตามมาตรา 47

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.6692/2562 ผู้เสียหายได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้ จ. บิดายื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ซึ่งการมอบอำนาจให้ยื่นคำร้องดังกล่าวเป็นการมอบอำนาจให้ยื่นคำร้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา 44/1 หารือเป็นการมอบอำนาจให้ยื่นคำร้องในคดีแพ่งโดยแท้ไม่ กรณีจึงไม่อาจนำ ป.รษฎากร มาตรา 118 มาปรับใช้แก่คดีได้ แม้หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวมิได้ปิดอากรแสตมป์ บริบูรณ์ก็หาทำให้ จ. ไม่มีอำนาจยื่นคำร้องแทนผู้เสียหายไม่ -

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- แม้ปัญหานี้ผู้เสียหายจะมีได้ฎีกา แต่โดยที่คดีนี้เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา และในการพิพากษาคดีในส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาคดีส่วนอาญาว่าจำเลยกระทำความผิด ศาลฎีกาก็มีอำนาจยับยั้งคดีส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัยเองได้เพื่อให้เป็นไปตามผลคดีส่วนอาญาได้ เพราะเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยมีพักจำต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัย

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.7499/2562 ที่ดินพิพาททั้งสองแปลงเป็นของโจทก์ร่วม จำเลยอ้างว่าเข้าไปขูดบ่อน้ำเพื่อรดต้นยูคาลิปตัสนั้น เป็นการนำสืบไม่มีเหตุผล และไม่อาจรับฟังได้ว่าจำเลยเข้าใจโดยสุจริตว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย พยานหลักฐานโจทก์มีเหตุผลและน้ำหนักมั่นคง พยานหลักฐานของจำเลยไม่อาจหักล้างได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยว่าจ้างบุคคลอื่นบุกรุกเข้าไปลักดินและทรายในที่ดินของโจทก์ร่วม ส่วนที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 ยกคำขอที่โจทก์ขอให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น เห็นว่า

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- กฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการโจทก์มีอำนาจเรียกให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแก่ผู้เสียหายนั้น ถือเป็นคำขอในส่วนแบ่งที่กฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ศาลพิจารณาและพิพากษาทั้งคดีอาญาและส่วนแบ่งให้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน โดยการพิจารณาคดีส่วนแบ่งต้องบังคับไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยความรับผิดของบุคคลในทางแพ่ง และศาลต้องวินิจฉัยค่าเสียหายโดยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายแล้วกำหนดค่าเสียหายในส่วนแบ่งให้ตามที่เห็นสมควร

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- **ฎ.4292/2560** โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสี่เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลอาญาซึ่งเป็นศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นยอมมีอำนาจรับไว้ไต่สวนมูลฟ้องในคดีส่วนอาญา แต่เมื่อศาลชั้นต้นซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะคดีอาญาไต่สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีไม่มีมูลและพิพากษายกฟ้องคดีส่วนอาญาอันมีผลเป็นการไม่รับคดีส่วนอาญาไว้พิจารณาแล้ว ศาลชั้นต้นยอมไม่มีอำนาจรับคดีส่วนแพ่งโดยลำพังไว้พิจารณาแล้ว ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 19 วรรคสอง ดังนั้นศาลชั้นต้นต้องมีคำสั่งไม่รับฟ้องคดีส่วนแพ่งและคืนค่าขึ้นศาลทั้งหมดให้แก่โจทก์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 151 วรรคหนึ่ง

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- **ฎ.6331/2562** เมื่อพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดฐานยักยอกเงิน 500,000 บาท ของโจทก์ร่วม และขอให้จำเลยคืนเงินดังกล่าวแก่โจทก์ร่วมด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา 43 ดังนี้ แม้จำเลยไม่ได้กระทำความผิดฐานยักยอก แต่จำเลยรับว่าต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ร่วม ศาลยอมมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ร่วมตามที่พนักงานอัยการโจทก์ขอได้ หากจำต้องให้โจทก์ร่วมไปฟ้องเรียกเงินดังกล่าวจากจำเลยเป็นคดีแพ่งอีกไม่

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- ฎ.9866/2560(ประชุมใหญ่) คดีนี้เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต้องใช้อายุความในทางอาญาที่ยาวกว่ามาใช้บังคับแก่คดีตาม ปพพ. มาตรา 448 วรรคสอง เมื่อปรากฏว่าในคดีอาญามีการฟ้องและศาลพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ (ลูกจ้าง) จนคดีเสร็จเด็ดขาดแล้วก่อนที่โจทก์ทั้งสองได้มาฟ้องคดีนี้ ซึ่งตาม ปวิอ. มาตรา 51 วรรคสาม บัญญัติให้มีกำหนดอายุความในมาตรา 193/32 แห่ง ปพพ. ซึ่งบัญญัติให้มีกำหนด 10 ปี ทั้งนี้ไม่ว่าสิทธิเรียกร้องเดิมจะมีกำหนดอายุความเท่าใด ดังนั้น คดีสำหรับโจทก์ทั้งสองสำหรับจำเลยที่ 1 (ลูกจ้าง) จึงไม่ขาดอายุความ (มีต่อ)

ข้อพิจารณา: การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ต่อ)

- การเรียกร้องค่าเสียหายในมูลละเมิดอันเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา ซึ่งให้ับอายุความทางอาญาที่ยาวกว่าตาม ปพพ. มาตรา 448 วรรคสอง นั้น หมายความว่าเฉพาะการเรียกร้องจากตั้งผู้กระทำผิดหรือผู้ร่วมกระทำผิดเป็นการเฉพาะ มิได้หมายความว่าถึงผู้อื่นซึ่งไม่ได้ร่วมในการกระทำความผิดด้วย การเรียกร้องค่าเสียหายเอาแก่จำเลยที่ 2 (นายจ้าง) จึงต้องใช้อายุความ 1 ปี นับแต่รู้ตัวผู้จะฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ตาม ปพพ. มาตรา 448 วรรคหนึ่ง คดีโจทก์ทั้งสองสำหรับจำเลยที่ ๒ (นายจ้าง) จึงขาดอายุความ